

Sotsiaalkaitseministri käskkirjaga kinnitatavate toetuse andmise tingimuste „Erihoolekandeesutuste reorganiseerimine“ seletuskiri

I Sissejuhatus

Erihoolekandeesutuste reorganiseerimisega alustati Eestis juba 2006. aastal. Eesmärk on olnud tagada psüühilise erivajadusega täisealistele inimestele võrdsed võimalused eneseteostuseks ning kvaliteetsed ja deinstitutionaliseerimise põhimõtteid järgivad erihoolekandeteenused. Toetuse andmise tingimuste (edaspidi TAT) käskkirja raames jätkatakse selle protsessiga ja reorganiseeritakse praegusest ligikaudu 600 institutsionaalsest teenusekohast rohkem kui pooled. Uued teenuseüksused luuakse linnalisse keskkonda, kus on kättesaadavad nii avalikud teenused kui ka tagatud ligipääs õppimis- või töötamisvõimalustele.

Käesolev TAT viiakse ellu projektidena. Projekti „AS-i Hoolekandeteenused Vääna-Viti Kodu ja Sillamäe Kodu reorganiseerimine“ elluviija on AS Hoolekandeteenused, projekti „SA Narva-Jõesuu Hooldekodu erihoolekande teenusekohtade reorganiseerimine“ elluviija on SA Narva-Jõesuu Hooldekodu, projekti „AS-i Koeru Hooldekeskus reorganiseerimine“ elluviija on AS Koeru Hooldekeskus, projekti „MTÜ Valgamaa Tugikeskus reorganiseerimine“ elluviija on MTÜ Valgamaa Tugikeskus, projekti „MTÜ Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus reorganiseerimine“ elluviija on MTÜ Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus ja projekti „Teenusekohtade reorganiseerimine Tallinna Linnavalitsuse poolt“ elluviija on Tallinna Linnavalitsus.

Projektide eelarve kokku on 29 700 000,00 eurot, sealhulgas Euroopa Regionaalarengu Fondi (edaspidi ERF) toetus 20 790 000,00 eurot, millele lisandub riiklik kaasfinantseering 4 752 000,00 eurot ja elluviijate abikõlblik omafinantseering 4 158 000,00 eurot.

Käesoleva TAT raames elluviidavad projektid panustavad meetme 21.4.1.1 tegevuste eesmärkide elluviimisesse. Meetme 21.4.1.1 kogumaksumus on 87 000 000,00 eurot, millest ERFi toetus on 60 900 000,00 eurot, riiklik kaasfinantseering 17 400 000,00 eurot ja toetuse saajate omafinantseering 8 700 000,00 eurot.

Lisaks käesolevale TAT-le planeeritakse meetmest järgmisi tegevusi:

- 1) kogukonnapõhise toetatud eluaseme toetamine (teenusemajad), ERFi toetuse summa 17 757 637 eurot (TAT määrus kinnitati 01.09.2023, taotlusvoor lõppes 06.05.2024; 29.07.2024 seisuga on projektide rahastamisotsused tehtud, kasutamata jäänud ERFi toetus on 505 212 eurot);
- 2) innovaatiliste lahenduste väljatöötamine elu- ja teenusekohtade kohandamiseks, ERFi toetuse summa 13 737 151,00 eurot (planeerimisel);
- 3) sotsiaalkaitseüsteemide ajakohastamist toetavate infosüsteemide arendused, ERFi toetuse summa 8 000 000,00 eurot (TAT käskkirja kinnitatud 12.06.2023, projekt elluviimisel).

Võrreldes meetme 21.4.1.1 Euroopa Liidu toetuse eelarvega on erinevus käesolevas TAT-s 110 000 eurot ja kogukonnapõhise toetatud eluaseme toetamise TAT-s 505 212 eurot. Vahendeid kasutatakse hiljem kallinemiste katteks või suunatakse taotlusvoorudesse.

TAT on koostanud Sotsiaalministeeriumi hoolekande osakonna projektijuht Toomas Jõgeva (tel 505 4323, toomas.jorgeva@sm.ee) ja välisvahendite osakonna nõunik Pille Lumi (tel 5918 1391, pille.lumi@sm.ee). TAT käskkirja juriidilise ekspertiisi on teinud Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusloome- ja isikuandmete kaitse nõunik Lily Mals (tel 5915 1801, lily.mals@sm.ee).

TAT käskkirja on keeleteimetanud Rahandusministeeriumi ühisosakonna dokumendihaldustalituse keeleteimetaja Virge Tammaru (tel 5919 9274, virge.tammaru@fin.ee).

Toetatavad projektid ei ole seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

II Käskkirja sisu

ERFi vahendite kasutamisel perioodil 2021–2027 Eestis on aluseks „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027” (edaspidi *rakenduskava*), mille koostamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artiklis 10 nimetatud partnerluslepet ja mille on kinnitanud nii Vabariigi Valitsus kui Euroopa Komisjon. Rakenduskava viiakse ellu perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (ÜSS2021_2027) § 1 lõike 1 punkti 1 alusel. Vastavalt ÜSS2021_2027 § 10 lõikele 2 ja kooskõlas lõikega 4 võib rakendusasutus rakenduskavas ja meetmete nimekirjas märgitud eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks koostada meetme rakendamiseks TAT ning määrata selle elluviija.

TAT sisaldab meetme ja projektide eesmärkide ja tegevuste kirjeldust, eelarvet, sihtrühma, tulemusi, seost Eesti riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035” sihtidega ja heaolu arengukava eesmärkidega ning rakendamise tingimusi.

TAT sisaldab 11 punkti:

1. punkt „Reguleerimisala ja seosed Eesti riigi eesmärkidega”;
2. punkt „Toetatavad projektid ja projektide eesmärk”;
3. punkt „Näitajad”;
4. punkt „Eelarve”;
5. punkt „Kulude abikõlblikkus”;
6. punkt „Toetuse maksmise tingimused ja kord”;
7. punkt „Elluviija kohustused”;
8. punkt „Aruandlus”;
9. punkt „Projektide muutmine”;
10. punkt „Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord”;
11. punkt „Vaiete lahendamine”.

Punkt 1 „Reguleerimisala ja seosed Eesti riigi eesmärkidega”

Punktis 1 sätestatakse meetme nimetus, TAT eesmärgid ja seosed Eesti riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035” sihtidega. Samuti on välja toodud TAT seosed rakenduskavaga kooskõlas oleva sekkumise ja TERE-programmiga.

Eesti riigi pikaajaline arengustrateegia „Eesti 2035” toob välja, et vanemaealiste osakaal rahvastikus suureneb ning puudega inimeste arv kasvab, mistõttu on vaja parandada elukeskkonna ligipääsetavust, leida uusi lahendusi ja ajakohastada Eestis hoolekandesüsteemi. Lisaks tuuakse välja, et võimalus osaleda kultuurielus parandab elukvaliteeti, muudab elukeskkonna väärtuslikumaks ja toetab kogukondlikku tegevust. Erihoolekandeesutuste reorganiseerimise käigus luuakse uued teenuseüksused piirkondadesse, kus teenusesaajatele on tagatud paremad õppimis- või töötamistingimused ning ka võimalus osaleda kultuuri- ja kogukonnaelus. Uued teenuseüksused luuakse linnalisse piirkonda. Inimeste teenuseüksusesse paigutamisel võetakse arvesse koduläheduse printsiipi, mis omakorda tagab selle, et perekondlikud suhted ei katke ning teenusesaaja saab teenust võimalikult oma elukoha lähedal.

Projektide elluviimisega panustatakse „Eesti 2035” peasihtidesse „Ühiskond” ja „Inimene” ning alasihti „Hooliv ühiskond”, samuti toetatakse ligipääsetavuse edendamist ja võrdsete võimaluste loomist. Aluspõhimõtete hoidmist ja sihi saavutamist, tasakaalustatud regionaalset arengut, võrdseid võimalusi ja ligipääsetavust edendaval moel hinnatakse järgmiste „Eesti 2035” tegevuskava mõõdikutega: püsiva suhtelise vaesuse määr, hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik, ligipääsetavuse näitaja ning elamute ja mitteelamute energiatarve.

Projektide vajalikkuse põhjendus

Heaolu arengukavas 2023–2030 tuuakse välja, et rahvastiku vananemise ja tööelise elanikkonna vähenemisega samal ajal toimuv sotsiaalsüsteemilt tuge vajavate inimeste arvu suurenemine nõuab lahendusi, kuidas rahuldada majanduslikke ja tööturu vajadusi, tagada sotsiaalkaitstesüsteemi jätkusuutlikkus ning toetada inimese heaolu järjepidevat kasvu.

Järkjärguline deinstitutionaliseerimine võeti eesmärgiks riiklike erihooldekandeesutuste ja -teenuste reorganiseerimise kavaga¹ juba 2006. aastal. Perioodil 2007–2013 suleti ja reorganiseeriti ERFi vahendite toel neljas vanas mõisahoones asuvad asutused ning kahest mõisast viidi välja ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamine. Loodi 550 kvaliteetset teenusekohta peremajades. Perioodil 2014–2020 reorganiseeriti ERFi kaasabil 1145 teenusekohta.

Aastaks 2024 on Eestis suletud 14 institutsionaalset erihooldekodu ja nendes teenuseid saanud inimesed on asunud elama kogukondade keskele loodud perelaadsetesse majapidamistesse. Reorganiseerimise protsess on kestnud ERFi toel ligikaudu 15 aastat. Suurimates suletud erihooldekodudes (Sõmera ja Võisiku) elas koos vastavalt 370 ja 307 teenusesaajat.

Eesti jätkab erihooldekandeesutuste reorganiseerimise protsessiga ka Euroopa Liidu rahastusperioodil 2021–2027, mille toetamiseks on planeeritud ERFi ja riigieelarve vahendeid kokku 29 857 142,86 eurot. See võimaldab jätkata suuremate kui 30 kohaga ööpäevaringsete erihooldekande teenuseüksuste reorganiseerimisega. Selliseid erihooldekodusid on 2024. aastaks jäänud kümme ning kokku on neis tegevuslubade alusel 607 ööpäevaringset teenusekohta (sisaldab ka MTÜ Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus 13 kogukonnas elamise teenuse kohta, kuna ka need tuleb reorganiseerida).

TAT raames reorganiseeritakse 324 teenusekohta valitud teenuseüksustes, sest üle Eesti on vajalik tagada kaasaegsete teenusekohtade olemasolu ööpäevaringse teenuse saajatele. Seega keskendutakse käesoleva reorganiseerimise käigus ööpäevaringset erihooldusteenust saavate inimeste elutingimuste parandamisele, võttes seejuures arvesse deinstitutionaliseerimise, avalike teenuste kättesaadavuse, kliimaeesmärkide jt põhimõtete tagamist.

Reorganiseeritavate teenuseüksuste valik lähtus institutsionaalsuse kriteeriumist ehk tegu on üle 30-kohaliste ööpäevaringsete erihooldekande teenuseüksustega. Konkreetsete projektide valikul lähtuti teenuseosutajate valmidusest ja võimekusest reorganiseerida teenusekohad ettenähtud nõuetest tulenevalt, sealhulgas teenusekohtade rajamine uude asukohta, võttes arvesse ka ERFi sekkumiseks planeeritud eelarvet ja võimekust katta projekti omaosalus.

Reorganiseeritavad teenusekohad ei vasta deinstitutionaliseerimise põhimõtetele:

- teenusekohtade asukoht ei ole teenusevajajate elukoha lähedal, mistõttu on teenusevajajad olnud sunnitud neile vajaliku toetuse saamiseks kolima oma elukohast, harjumuspärasest ümbruskonnast ja lähedastest kaugele;
- olemasolevates asukohtades ei ole tagatud inimeste integreerumine ümbritseva kogukonnaga;
- osa reorganiseeritavatest teenusekohtadest asub samas hoones eakatele mõeldud üldhooldusteenuse kohtadega, mis ei aita kaasa psüühikahäirega inimeste iseseisvuse säilimisele ega suurenemisele;
- teenusekohad asuvad hoonetes, kus saab teenust üle 30 inimese, sageli mitmekesi ühes toas, mis ei taga perelaadset elukeskkonda ega piisavat privaatsust;
- teenusekohad asuvad hoonetes, mis ei vasta kaasaegsete elutingimuste nõuetele.

Teenuseüksus on iseseisev ja eraldi majapidamisega ühes või mitmes hoones tegutsev ööpäevaringse majutusega teenusekohtade kogum. Loodav teenuseüksus võib koosneda:

¹ https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/eesmargid_ja_tegevused/Sotsiaalhoolekanne/Puudega_inimetele/riiklike_erihooldekandeesutuste_ja_-_teenuste_reorganiseerimise_kava.pdf.

- korter- ja ridaelamute puhul kuni 30 teenusekohast, mis on jaotatud kuni kuueliikmelisteks peresarnasteks ja vajaduspõhisteks rühmadeks;
- peremajade (hoonete kasutamise otstarbest lähtuvalt on tegu üksikelamutega) puhul kuni 36 teenusekohast, mis on jaotatud kuni kuueliikmelisteks peresarnasteks ja vajaduspõhisteks rühmadeks, mis võivad asuda kahekaupa samas hoones.

Valdav osa teenusekohtadest rajatakse kortermajadena. Erandiks on Narva-Jõesuu, kuhu on kavas rajada peremajad, samuti Valga ja võimalik, et ka Võru, kus on kavas jätta kasutusele ka olemasolev, rekonstrueeritav hoone. Projektide elluviimise järel jääb Eestis reorganiseerimata veel alla 300 institutsionaalse teenusekoha.

Projekt nr 1: AS-i Hoolekandeteenused Vääna-Viti Kodu ja Sillamäe Kodu reorganiseerimine

Projekti elluviimisega viiakse lõpuni AS-i Hoolekandeteenused institutsionaalsete teenuseüksuste reorganiseerimine, millega alustati juba ligi 14 aastat tagasi. Reorganiseeritavates teenuseüksustes on suurim osakaal samast regioonist pärinevatel inimestel, seega rajatakse ka uued teenusekohad samasse maakonda. Vääna-Viti teenuseüksuse kohad liiguvad Tallinna, kus on suurim teenusekohtade puudus Eestis, ja Sillamäe kohad Ida-Virumaa kahte suurimasse linna – Narva ja Kohtla-Järvele.

Kokku on Vääna-Viti Kodus ja Sillamäe Kodus 80 teenusekohta, sealhulgas 30 kohta Vääna-Viti Kodus ja 50 kohta Sillamäe Kodus, millest 72 teenusekohta reorganiseerib AS Hoolekandeteenused ja 8 teenusekohta Tallinna Linnavalitsus (projekti nr 6 raames). Reorganiseerimise tõttu suletakse suured institutsionaalsed teenuseüksused ning võimaldatakse inimestele peresarnased elamistingimused linnalises piirkonnas, mis toetavad nende õppimist ja töötamist ning võimalust tunda ja teostada ennast kogukonna liikmena.

Projekti sihtrühmaks on AS-i Hoolekandeteenused Vääna-Viti Kodus ja Sillamäe Kodus ööpäevaringset erihooldusteenust saavad psüühilise erivajadusega inimesed ja teised erihooldusteenust vajavad inimesed (nt isikud, kes liiguvad teenust saama teistest erihooldekandeesutustest).

Projekt nr 2: SA Narva-Jõesuu Hooldekodu erihooldekande teenusekohtade reorganiseerimine

Projekt võimaldab SA Narva-Jõesuu Hooldekodu suurest hoonest, kus peamiselt osutatakse üldhooldusteenust, välja viia erihooldekande teenusekohad. Sellega tagatakse erihooldekande teenuseüksuse eraldamine institutsionaalsest teenuseüksusest. Teenuseosutaja rajab uue teenuseüksuse samasse linna, kuna tegu on ainsa erihooldekannet pakkuva teenuseosutajaga Narva-Jõesuus ning see võimaldab ära kasutada teenuseosutaja valdkondliku kompetentsi ja tööjõu. Projekti raames rajatakse kolm uut 12-kohalist peremaja, mis on jaotatud kuni kuueliikmelisteks peresarnasteks ja vajaduspõhisteks rühmadeks, mis võivad asuda kahekaupa samas hoones.

Reorganiseeritavaid teenusekohti on kokku 40 ning nendest 36 reorganiseerib SA Narva-Jõesuu Hooldekodu ja 4 Tallinna Linnavalitsus (projekti nr 6 raames).

Projekti sihtrühmaks on SA-s Narva-Jõesuu Hooldekodu ööpäevaringset erihooldekandeteenust saavad psüühilise erivajadusega inimesed ja teised erihooldekandeteenust vajavad isikud (nt isikud, kes liiguvad teenust saama teistest erihooldekandeesutustest).

Projekt nr 3: AS-i Koeru Hooldekeskus reorganiseerimine

Projekt on osa AS-i Koeru Hooldekeskus Koerus asuva teenuseüksuse reorganiseerimisest, mille käigus suletakse seal erihooldekande teenusekohad ja rajatakse uued kohad Paidesse ja Tallinna.

Paidesse on kavas rajada üks 24-kohaline ööpäevaringse erihooldusteenuse üksus, mis võimaldab kasutada teenuseosutaja valdkondlikku kompetentsi olemasoleva tööjõuga ja pakkuda teenusekohti samast regioonist pärinevatele, praegu teenust saavatele inimestele.

Reorganiseeritavaid teenusekohti on kokku 89 ning nendest 24 reorganiseerib AS Koeru Hooldekeskus ja 65 Tallinna Linnavalitsus (projekti nr 6 raames).

Projekti sihtrühmaks on AS-i Koeru Hooldekeskus Koeru teenuseüksuses ööpäevaringset erihooldekandeteenust saavad psüühilise erivajadusega inimesed ja teised erihooldekandeteenust vajavad isikud (nt isikud, kes liiguvad teenust saama teistest erihooldekandetasutustest).

Projekt nr 4: MTÜ Valgamaa Tugikeskus reorganiseerimine

Projektiga rekonstrueeritakse MTÜ Valgamaa Tugikeskuse olemasolev hoone, vähendades seal teenusekohti ligikaudu kaks korda, ning luuakse peresarnased teenuseüksused ja rajatakse uus teenuseüksus Valga linna. See võimaldab oluliselt parandada äärmusliku abi- ja toetusvajadusega inimestele pakutava ööpäevaringse erihooldusteenuse tingimusi ja seeläbi ka kvaliteeti. Ühtlasi saab seeläbi jätkuvalt kasutada teenuseosutaja ja tema töötajate ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise kompetentsi.

Reorganiseeritavaid teenusekohti on 47, lisaks luuakse juurde üks uus koht, suurendades teenusekohti 48ni. Lisanduvat ühte teenusekohta arvestatakse TAT kui terviku raames suletavate ja rajatavate kohtade arvestuses, tagamaks nende tasakaal, st lisanduv üks koht võetakse teiste TAT raames elluviidavate projektide suletavate teenusekohtade arvelt.

Projekti sihtrühmaks on MTÜ Valgamaa Tugikeskuses Pargi tn 12 erihooldekandeteenust saavad psüühilise erivajadusega inimesed ja teised erihooldekandeteenust vajavad isikud (nt isikud, kes liiguvad teenust saama teistest erihooldekandetasutustest).

Projekt nr 5: MTÜ Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus reorganiseerimine

MTÜ Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus on üks kahest teenuseosutajast Eestis, kes osutab ööpäevaringset erihooldekandeteenust ebastabiilse remissiooniga psüühikahäirega inimesele. Teenuse eripäraks on see, et selle puhul on oluline haigla lähedus. Elluviija puhul on selleks AS Lõuna-Eesti Haigla ja teiseks ebastabiilse remissiooniga inimesele osutatava ööpäevaringse erihooldekandeteenuse osutajaks Eestis on SA Viljandi Haigla. Reorganiseerimise tulemusena jäävad teenusekohad samasse piirkonda, haigla lähedusse ning saab ära kasutada töötajate kompetentsi spetsiifilise teenuse osutamisel. Ühtlasi reorganiseeritakse MTÜ-s Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus osutatavate ööpäevaringse erihooldusteenuse ja kogukonnas elamise teenuse kohad, rajades teenuseüksuse(d) Võru linna. Projekti elluviija hinnangul on töökorraldusest lähtuv teenusekohtade efektiivne jaotus 20 ööpäevaringse erihooldusteenuse ja 10 kogukonnas elamise teenuse kohta, mistõttu väheneb kogukonnas elamise teenuse kohtade arv kolme võrra ja nende asemel rajab Tallinna linn vastava arvu ööpäevaringse erihooldusteenuse kohti. Siinkohal on arvestatud, et ööpäevaringse erihooldusteenuse koha järjekorras on Eestis ligikaudu kaks korda rohkem inimesi kui kogukonnas elamise teenuse järjekorras.

Reorganiseeritavaid teenusekohti on kokku 65 ning nendest 60 reorganiseerib MTÜ Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus ja viis teenusekohta Tallinna Linnavalitsus (projekti nr 6 raames).

Projekti sihtrühmaks on MTÜ Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus Meegomäe üksuses ööpäevaringset erihooldusteenust (sh teenust ebastabiilse remissiooniga psüühikahäirega inimesele) ja kogukonnas elamise teenust saavad inimesed ja teised erihooldekandeteenust vajavad isikud (nt isikud, kes liiguvad teenust saama teistest erihooldekandetasutustest).

Projekt nr 6: Teenusekohtade reorganiseerimine Tallinna Linnavalitsuse poolt

Tallinnas ja Harjumaal on elanike suhtarvu kohaselt ülekaalukalt kõige vähem ööpäevaringse erihooldusteenuse teenusekohti ja ka teenuse järjekorras olijatest moodustavad sellest piirkonnast pärinevad inimesed suurima osa. Selle projektiga rajatakse Tallinna 84 uut teenusekohta (72 ööpäevaringse erihooldusteenuse ja 12 äärmusliku abi- ja toetusvajadusega inimestele pakutava ööpäevaringse erihooldusteenuse kohta), millega suurendatakse vastava teenuse pakkumist Tallinnas peaaegu kaks korda. See ühtib erihooldekande reorganiseerimise ühe eesmärgiga osutada võimaluse korral teenust kodulähedases piirkonnas.

Projekti sihtrühmaks on reorganiseeritavates teenuseüksustes ööpäevaringset erihooldekandeteenust saavad psüühilise erivajadusega inimesed, kuid samuti teised erihooldekandeteenust saavad Tallinna elanikud või Tallinna linna eestkostel olevad isikud, kes liiguvad Tallinna rajatavatesse teenuseüksustesse.

Punkt 2 „Toetatavad tegevused ja eesmärk“

Punktis 2 kirjeldatakse projektide kaupa TAT eesmärkide ja tulemuste saavutamist, sealhulgas puutumust riigiabi andmisega. Projekti juures tuuakse välja sihtrühm ja projekti abikõlblikkuse periood.

Lähtuvalt Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ § 41 lõike 1 punktist 7 kehtestatakse asjakohasel juhul nõuded, mille kohaselt ei tekitata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju ühelegi artiklis 9 sätestatud keskkonnanäesmärgile.

TAT raames ei toetata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi, artiklis 7 nimetatud tegevusi. Nimetatud määruse artikli 7 alusel ei toetata investeeringuid fossiilsetel kütustel põhinevatesse lahendustesse. Näiteks, kui on kavas uuendada küttesüsteemi, ei saa energiaallikaks olla fossiilsed kütused, mistõttu ei ole näiteks maagaasil toimivad lahendused abikõlblikud. Võrguelekttri kasutamine on lubatud, kuna riiklikult on võetud eesmärk aastaks 2030 minna üle taastuvenergiale.

Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava DNSH (ingl *do no significant harm* ehk ei kahjusta oluliselt) analüüsist lähtuvalt ei tuvastatud meetmel potentsiaalselt olulist kahju keskkonnanäesmärkidele ning seega puudub täiendavate nõuete kehtestamise vajadus. TAT koostamisel on arvestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ja puuetega inimeste õiguste konventsioonis sätestatuga.

Toetuse kaasabil rajatava taristu eeldatav kestus on vähemalt viis aastat, seega peab olema tagatud taristuinvesteeringute kliimakindlus, millest tulenevalt peab elluviija esitama rakendusüksusele (edaspidi RÜ) hiljemalt koos esimese maksetaotlusega kliimakindluse tagamise dokumentatsiooni (vt täpsemalt punkt 6 selgitusi). Riigi Tugiteenuste Keskus on välja töötanud kliimakindluse hindamise juhendi², mis tugineb Euroopa Komisjoni välja antud teatisel nr 2021/C 373/01³, millega kehtestatakse taristu kliimakindluse tagamise tehnilised suunised aastateks 2021–2027, et tagada kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise meetmete integreeritus toetatavates projektides. Taristu on näiteks hooned, võrgutaristu, jäätmete käitlemise süsteemid, muud materiaalsed varad. Taristu hõlmab nii uut taristut kui ka olemasoleva taristu uuendamist, ajakohastamist ja laiendamist.

² [Keskkonnanõuded | Riigi Tugiteenuste keskus \(rtk.ee\)](https://rtk.ee).

³ [Euroopa Liidu C 373/2021 \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/373/oj).

Kuna tegemist on kinnisvaraarendusega (Euroopa Investeerimispanka juhendist täpsustavalt: haiglad, koolid, sotsiaalsed majad), ei ole CO₂ jalajälje hindamine nõutud ja ei ole vaja esitada kliimaneutraalsuse hindamise dokumentatsiooni. Küll aga on vaja esitada kliimamuutustele vastupanuvõime kontrollimise dokumentatsioon vastavalt Euroopa Komisjoni kliimakindluse tagamise juhendile (Euroopa Komisjoni teatis nr 2021/C 373/01 „Taristu kliimakindluse tagamise tehnilised suunised aastateks 2021–2027“ (ELT C 373, 16.09.2021, lk 1–92)) ja Riigi Tugiteenuste Keskuse veebilehel avaldatavale juhendile, mis sisaldab ja selgitab Eesti kontekstis vajalikku teavet kliimakindluse hindamiseks.

Taristu planeerimisel on oluline lähtuda kestliku arengu ja kvaliteetse ruumi aluspõhimõtetest ning juurutada elukaarepõhist mõtlemist⁴.

TAT eesmärk on tagada psüühilise erivajadusega inimestele paremad elamis-, õppimis- või töötamistingimused. Toetatakse teenusekohtade reorganiseerimist asutustes, kus ühes hoones on enam kui 30 ööpäevaringse erihooldusteenuse kohta, ja uute taristute loomist.

Projekt nr 1: AS-i Hoolekandeteenused Vääna-Viti Kodu ja Sillamäe Kodu reorganiseerimine

Projekti eesmärk on lõpetada institutsionaalse erihoolkandeteenuse pakkumine ja luua uued peresarnased teenuseüksused linnalisse piirkonda, kus teenusesaajad saavad osa võtta kogukonna tegevustest ja tunda end kogukonna liikmena. Kogukonda kuuluvus, kultuurilised tegevused ja üldine aktiivne eluviis on arendav ja oluline osa täisväärtuslikust elust.

Selleks, et uued teenuseüksused luua, ehitatakse Tallinna Kaluri tn 11, Kohtla-Järve Vahtra tn 18 ja Narva linna Madise tn 20 kinnistutele uued hooned.

Projekti ehitustegevus lõppeb 31.12.2027, mil peaks valmima teenuseüksus Narvas, aga projekti abikõlblikkuse periood lõppeb 31.03.2028. Kolm kuud projekti lõpus on kavandatud aruannete jm dokumentatsiooni vormistamiseks ja esitamiseks.

TAT punktis 2.1.2 on välja toodud projekti elluviimiseks tehtavad peamised suuremad tegevused. Tegevuste abikõlblikkuse hindamisel tuleb lähtuda TAT punktist 5.

Projekt nr 2: SA Narva-Jõesuu Hooldekodu erihoolkande teenusekohtade reorganiseerimine

SA-s Narva-Jõesuu Hooldekodu osutatakse lisaks erihoolkandeteenusele samas majas ka üldhooldusteenust. Reorganiseerimise eesmärk lisaks sellele, et integreerida teenusesaajaid kogukonda, on luua uus eraldiseisev teenuseüksus, kus osutatakse peresarnases keskkonnas ainult ööpäevaringset erihooldusteenust.

Selleks, et projekt ellu viia, on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium toetanud teenuseüksuse rajamist Narva-Jõesuus asuvale Kadaka kinnistule ja selleks vajaliku kinnistu osa üleandmist Sotsiaalministeeriumile. Narva-Jõesuu Kadaka kinnistule ehitatakse uus hoone. Enne maa üleandmist Sotsiaalministeeriumile tuleb muuta kehtivat detailplaneeringut, tunnistades see osaliselt kehtetuks, ja algatada seejärel uus detailplaneering. Uue detailplaneeringu kehtestamise järel saab väljastada projekteerimistingimused ning viia lõpuni maa omandamise toimingud.

Paralleelselt eeltooduga tegeletakse projekteerimisega, et alustada võimalikult kiiresti ehitustöödega.

TAT punktis 2.2.2 on välja toodud projekti elluviimiseks tehtavad peamised suuremad tegevused. Tegevuste abikõlblikkuse hindamisel tuleb lähtuda TAT punktist 5.

⁴ Rohepöörde tegevusplaan | Eesti Vabariigi Valitsus, vt rohepöörde tegevusplaani 2023–2025 4. peatükki.

Projekt nr 3: AS-i Koeru Hooldekeskus reorganiseerimine

Projekti eesmärk on reorganiseerida 89 teenusekohta, millest 24 reorganiseerib AS Koeru Hooldekeskus ja 65 kohta Tallinna Linnavalitsus (projekti nr 6 raames). Reorganiseerimine on vajalik, et lõpetad institutsionaalne teenuse osutamine ning pakkuda klientidele võimalikult peresarnast keskkonda nende elukoha lähedal ja kogukonda integreerimist. Eespool nimetatut tõttu reorganiseerib osad kohad Tallinna Linnavalitsus, sest paljud teenusesaajad on just sealt pärit. Teenusekohtade loomine inimeste elukoha lähedale võimaldab paremini korraldada teenusesaajate eestkostet ning teeb reeglina lihtsamaks ka inimeste külastamise nende lähedaste poolt. Samas jääb teenusesaajatel kehtivate õigusaktide kohaselt võimalus valida teenuse saamise kohaks ka mõni teine, elukohast eemal olev teenuseosutaja.

Projekti elluviimiseks on teenuseüksuse asukohana välja pakutud maaüksuse puhul kavas esmalt hinnata selle sobivust füüsilise asukohana. Kui asukoht on sobiv, korraldatakse maaüksuse üleandmine, seejärel projekteerimine ja uue hoone ehitamine. Paide linn on AS-i Koeru Hooldekeskus üheks aktsionäriks ja huvitatud osapoolteks.

TAT punktis 2.3.2 on välja toodud projekti elluviimiseks tehtavad peamised suuremad tegevused. Tegevuste abikõlblikkuse hindamisel tuleb lähtuda TAT punktist 5.

Projekt nr 4: MTÜ Valgamaa Tugikeskus reorganiseerimine

Projekti eesmärk on lõpetada institutsionaalse teenuse osutamine ja luua väiksemad peresarnased teenuseüksused linnalisse piirkonda, et aidata kaasa teenusesaajate integreerumisele kogukonda. Selleks reorganiseeritakse olemasolev hoone ja ehitatakse uus hoone Valga linna. Uue teenuseüksuse täpne aadress on veel selgumisel.

Olemasolev hoone on sanitaarselt heas seisukorras. Sellest hoolimata ei ole piki hoonet kulgeva kitsa koridoriga ühiselamu tüüpi teenuseüksus sobiv keskkond kaasaegseks kliendipõhiseks teenuseosutamiseks. Seetõttu ehitatakse see ringi selliselt, et seal saaks osutada teenust perepõhisena.

Olemasoleva hoone rekonstrueerimiseks on koostatud esialgne eskiisprojekt. Teenuseosutaja on arvestanud vajadusega osutada paralleelselt hoone rekonstrueerimistöödega majas erihooldekandeteenust ja seda elanikke minimaalselt häirival viisil.

Uue hoone ehitamisel on esialgu kavas kasutada AS-i Hooldekandeteenused välja töötatud kahekorruselise nelja korteriga kortermaja kontseptsiooni, kuid välistatud ei ole ka unikaalse hoone projekteerimine.

Ehitustööd tehakse kolmes etapis. Esimeses etapis ehitatakse ja sisustatakse uus hoone 24 elanikule. Teise ja kolmanda etapi moodustab olemasoleva hoone rekonstrueerimine, sest neid töid tehakse töötava asutuse tingimustes. Ehitustööd tehakse hoone tiibade kaupa.

Projekti ehitustegevus lõppeb 31.12.2027, aga projekti abikõlblikkuse periood lõppeb 31.03.2028. Kolm kuud projekti lõpus on kavandatud aruannete jm dokumentatsiooni vormistamiseks ja esitamiseks.

TAT punktis 2.4.2 on välja toodud projekti elluviimiseks tehtavad peamised suuremad tegevused. Tegevuste abikõlblikkuse hindamisel tuleb lähtuda TAT punktist 5.

Projekt nr 5: MTÜ Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus reorganiseerimine

Projekti eesmärk on lõpetada institutsionaalse teenuse pakkumine ja luua uued peresarnased teenuseüksused linnalisse keskkonda, kus teenusesaajad saaksid integreeruda kogukonda.

Projekti elluviimiseks selgitab toetuse saaja esmase tegevusena, milline tegevusplaan on kõige mõistlikum teenusekohtade reorganiseerimiseks. Peamine otsustamise koht on olemasoleva hoone kasutamise otstarbekus. Olenemata tehtavast valikust on toetuse saaja arvestanud, et toetuse suurus on fikseeritud ja ei suurene. Võru linna rajatava teenuseüksuse puhul on kinnistu valiku üheks kriteeriumiks ehitusõiguse saamine ilma detailplaneeringu kehtestamise või muutmise vajaduseta. Samas tuleb arvestada ka olemasolevate võimalustega.

Tehtavast valikust oleneb ka projekti kestus. Kui olemasolev hoone jääb kasutusse, on projekti kestus pikem, kuna töid tuleb teha hoones, kus samal ajal osutatakse erihoolekandeteenust.

Projekti ehitustegevus lõppeb 31.12.2027, aga projekti abikõlblikkuse periood lõppeb 31.03.2028. Kolm kuud projekti lõpus on kavandatud aruannete jm dokumentatsiooni vormistamiseks ja esitamiseks.

TAT punktis 2.5.2 on välja toodud projekti elluviimiseks tehtavad peamised suuremad tegevused. Tegevuste abikõlblikkuse hindamisel tuleb lähtuda TAT punktist 5.

Projekt nr 6: Teenusekohtade reorganiseerimine Tallinna Linnavalitsuse poolt

Projekti eesmärk on lõpetada institutsionaalse teenuse pakkumine ning pakkuda inimestele teenust peresarnases ja linnalises keskkonnas nende elukoha lähedal. Praegu saavad paljud Tallinna elanikud teenust teistes maakondades. Projekti elluviimine võimaldaks neil saada teenust elukoha lähedal.

Teenusekohtade rajamine linnalisse keskkonda võimaldab pakkuda erivajadusega inimestele kõiki vajalikke avalikke teenuseid ja suurt valikuvõimalust oma elukorralduseks (sh töötamise kaudu). Uutes teenuseüksustes luuakse võimalikult tavapäraseid elutingimused, mis tagavad privaatsuse ja piisava personaalse tähelepanu.

Tallinna Linnavalitsus on rajamas mitmeid teenuseüksuseid ja selgitab esmalt välja, milliste variantidega edasi liikuda. Kuna tuleb kaasata ka kogukond, tuleb olla valmis olukorraks, kus kõikjal ei olda nõus erihoolekande teenuseüksuse lisandumisega vastavasse piirkonda ning tuleb projektiplaani muuta. Seetõttu pole esialgu võimalik täpselt prognoosida projekti ajakava ja teenusekohtade eeldatavat valmimisaega.

Reorganiseerimise järel toimuva teenusesaajate ümberpaiknemise käigus lähtutakse alljärgnevast:

- Arvestades eesmärgiga osutada teenust elukoha lähedal, pakutakse võimalust saada Tallinna rajatavates üksustes teenust isikutele, kes on pärit Tallinnast või on Tallinna linna eestkostel. See puudutab eelkõige reorganiseeritavates erihoolekandetasutustes asuvaid inimesi, kuid ka AS-i Hoolekandeteenused teenuseüksustes paiknevaid inimesi.
- Uue teenusekoha valik toimub teenuseosutaja, teenust saava isiku või tema eestkostja ja Sotsiaalkindlustusameti koostöös.
- Suletavate ja rajatavate teenusekohtade vahelist liikumist käsitletakse reorganiseerimisprojekti kui terviku vaates, kaasates sellesse vajaduse korral AS-i Hoolekandeteenused.

Kui reorganiseerimise käigus on võimalik reorganiseerimiseks ette nähtud rahaliste vahendite ökonoomse kasutamisega reorganiseerida täiendavalt ööpäevaringse erihooldusteenuse kohti, sõlmivad osapooled suletavate kohtade suhtes eraldiseisva kokkuleppe, mis on aluseks käesolevate tegevuste täiendamiseks.

Vastavalt teenusekohtade valmimisele, kuid hiljemalt 01.01.2030 pakub Sotsiaalkindlustusamet käesoleva projekti raames Tallinna rajatavatesse teenuseüksustesse kohti vaid isikutele, kelle

elukohaks on Tallinna linn või kes on Tallinna linna eestkostel. Erandiks on olukord, kus teenuste järjekorras puuduvad vastavad isikud, kes sooviksid saada teenusekohta Tallinna.

TAT punktis 2.6.2 on välja toodud projekti elluviimiseks tehtavad peamised suuremad tegevused. Tegevuste abikõlblikkuse hindamisel tuleb lähtuda TAT punktist 5.

Punkt 2.7 „Riigiabi“

TAT-s on projektide elluviijateks AS Hoolekandeteenused, SA Narva-Jõesuu Hooldekodu, AS Koeru Hooldekeskus, MTÜ Valgamaa Tugikeskus, MTÜ Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus ja Tallinna Linnavalitsus.

Analüüsitava tegevuse tingimuste väljatöötamisel ja rakendamisel tuleb muu hulgas silmas pidada riigiabi reegleid. Riigiabi reeglistiku eesmärk on välistada igasugune Euroopa Liidu siseturu kaitset kahjustav ja konkurentsi moonutav abi ettevõtjatele riigi poolt, mis on keelatud juba Euroopa Liidu aluslepingute tasemel. Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artikli 107 kohaselt on siseturuga kokkusobimatu igasugune liikmesriigi poolt või riigi (sh riigisisised haldusüksused) ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist.

Kuna riigiabi konkreetset definitsiooni Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõige 1 ei anna, tuleb otsustamisel, kas tegemist on riigiabiga, lähtuda järgmistest kriteeriumidest:

- abi antakse riigi, linna või valla vahenditest;
- abimeetmel on valikuline iseloom, st see on suunatud teatud ettevõtjale, ettevõtjate grupile või mingite kindlate kaupade tootmiseks;
- abimeede annab eelise abi saajale;
- abimeede moonutab või võib moonutada konkurentsi ja kaubandust Euroopa Liidu riikide vahel.

Oluliseks aspektiks enne nelja riigiabi kriteeriumi hindamist on teha selgeks, kas abi saaja on ettevõtja. Euroopa Kohtu praktikast tulenevalt tuleb riigiabi kontekstis lugeda ettevõtjaks kõiki üksusi, mis tegelevad järjekindlalt majandustegevusega.

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 28 sätestab, et riik soodustab vabatahtlikku ja omavalitsuse hoolekannet ning lasterikkad pered ja puuetega inimesed on riigi ja kohalike omavalitsuste erilise hoole all. Käesoleva TAT-ga muudetakse paremaks psüühilise erivajadusega inimeste elamis-, töötamis- ja õppimisvõimalused. Lisaks võimaldatakse inimestel saada teenust kodu lähedal ja peresarnases keskkonnas.

Eesti riik on juba alates aastast 2006 liikunud deinstitutionaliseerimise suunas ja käesoleva TAT projektide raames reorganiseeritakse teenuseüksused, kus inimesed ei paikne peresarnases keskkonnas ja teenuseüksuses on rohkem kui 30 teenusekohta.

2015. aastal esitas Sotsiaalministeerium erihoolekande meetme tegevuse kohta Euroopa Komisjonile eel-teatise (18.12.2015 case SA.43968(2015/PN) – *Reorganization of special welfare institutions*), mille kohaselt ei mõjuta antav toetus liikmesriikidevahelist kaubandust ega konkurentsi ning tegevusel on üksnes kohalik mõju. Komisjon andis tagasiside, et on Eesti seisukohaga nõus.

Sotsiaalabi, sealhulgas erihoolekandeteenuseid on õigus saada Eesti alalisel elanikul või Eestis elamisloa või elamisõiguse alusel elaval välismaalasel. Vältimatut abi on õigus saada igal Eestis viibival kodanikul. Seega on erihoolekandeteenused mõeldud siin alaliselt viibivatele isikutele, kelle puhul on Sotsiaalkindlustusamet abivajaduse tuvastanud ja sobiva teenusekoha leidnud. Teenusekohtadele suunatakse Sotsiaalkindlustusameti hallatava järjekorra alusel.

Eeltoodust tulenevalt riigiabi kriteeriumidele eraldi hindamist uuesti ei tehta. TAT alusel antav toetus ei ole riigiabi, kuna antav toetus ei mõjuta liikmesriikide vahelist kaubandust ehk meetmel on vaid kohalik mõju.

Punkt 3 „Näitajad“

Näitajate all on esitatud meetmete nimekirja väljundnäitaja, meetmete nimekirja tulemusnäitaja ja projekti spetsiifilised näitajad koos alg- ja sihttasemega aastateks 2026–2029, sealhulgas projektide kaupa, lisaks on esitatud näitaja sisu. Kõik projektid panustavad otseselt meetmete nimekirja väljund- ja tulemusnäitajasse. Iga projekti elluvijja raporteerib näitaja saavutamist oma projektist lähtuvalt.

Meetmete nimekirja väljundnäitaja on „Loodud või kohandatud elu- ja teenusekohtade arv“, mille sihttase on 2026. aastal 72 teenusekohta, 2027. aastal 180 teenusekohta, 2028. aastal 300 teenusekohta ja 2029. aastal 324 teenusekohta. Meetmete nimekirja väljundnäitajat raporteerib elluvijja nii vahe- kui ka lõpparuandes, kui tingimustele vastav teenusekoht on loodud ning rajatud teenuseüksusele, kus reorganiseeritud teenusekohad asuvad, on Sotsiaalkindlustusamet väljastanud kasutusloa ja tegevusloa. Iga projekti elluvijja raporteerib näitaja saavutamist oma projektist lähtuvalt.

Meetmete nimekirja tulemusnäitaja on „Uue või ajakohastatud elu- ja teenusekohtade kasutajate arv“, mille sihttase on 2027. aastal 72 teenusekohta, 2028. aastal 180 teenusekohta ja 2029. aastal 324 teenusekohta. Meetmete nimekirja tulemusnäitajat raporteerib elluvijja nii vahe-, lõpp- kui ka järelaruandes, kui tingimustele vastav teenusekoht on täidetud aasta jooksul pärast elu- ja teenusekoha valmimist. Iga projekti elluvijja raporteerib näitaja saavutamist oma projektist lähtuvalt.

Projektide spetsiifiline väljundnäitaja on „Loodud teenuseüksuste arv“ sihttasemega 2026. aastal kolm teenuseüksust, 2027. aastal seitse teenuseüksust, 2028. aastal 11 teenuseüksust ja 2029. aastal 12 teenuseüksust. Saavutustaset raporteerivad elluvijjad nii vahe- kui ka lõpparuandes, kui rajatud teenuseüksusele on väljastatud kasutusluba. Iga projekti elluvijja raporteerib näitaja saavutamist oma projektist lähtuvalt.

Punkt 4 „Tegevuste eelarve“

TAT eelarve on 29 700 000,00 eurot, sealhulgas ERFi toetus 20 790 000,00 eurot (70%), millele lisandub riiklik kaasfinantseering 4 752 000,00 eurot (16%) ja toetuse saajate (elluvijjade) abikõlblik omafinantseering 4 158 000 eurot (14%). Projektide eelarve on kujunenud vastavalt reorganiseeritavate teenusekohtade arvule. Teenusekoha piirmaksumuseks on arvestatud olemasoleva hoone rekonstrueerimise korral 75 000 eurot ja uue hoone ehitamise korral 95 000 eurot. Piirhinnad on arvutatud, võttes arvesse elluvijjade ja rakendusasutuse varasemaid kogemusi ning 2024. aastal ehitussektoris olevaid ehitushindasid. Lisaks on arvestatud, et aastate jooksul hinnad muutuvad nii maksude kui ka muude väliste tegurite tõttu. Näiteks on rakendusasutus oma arvutustes välja toonud, et aastal 2022 maksis kliendikoha loomine korterelamusse ca 63 000 eurot, aga aastal 2026 juba ca 76 000 eurot. 2022. aastal maksis kliendikoha loomine ridaelamusse ca 62 000 eurot, kuid aastal 2026 juba ca 75 000 eurot.

Eespool nimetatut tõttu ei jagune toetuse summa projektide vahel võrdselt. Projektide ja tegevuste eelarve aastate kaupa on näidatud TAT lisas 2.

Punkt 5 „Kulude abikõlblikkus“

Abikõlblike kulude, sealhulgas abikõlbmatute kulude kindlaks määramisel tuleb lähtuda Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määrusest nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*).

Abikõlblikud on projektide elluviimiseks vajalikud kulud.

Abikõlblikud on projekti ettevalmistamisega seotud uuringute, auditite ja analüüside (v.a taotluse koostamine, arengukava), sealhulgas finantsanalüüsi ja selle seletuskirja ning maakorraldustoimingute ja keskkonnamõtjude hindamise kulud (sh kliimakindluse analüüs), samuti detailplaneeringu koostamise, ehitusgeoloogiliste ja -geodeetiliste tööde tegemise kulud. Hoonestamata ja hoonestatud maa ostuga seotud kuludest on abikõlblik 10% projekti abikõlblikest kuludest. Vastavalt ühendmääruse §-le 17 on abikõlbmatu hoonestamata ja hoonestatud maa ostusumma, mis ületab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 64 lõike 1 punktis b lubatud määra, välja arvatud keskkonnakaitsega seotud tegevuste korral.

Abikõlblikud on projektijuhtimise, omanikujärelevalve, projekteerimise, ehitusprojekti ja ehitise ekspertiisi kulud ning ehitus- ja rekonstrueerimiskulud, sealhulgas väliskeskkonna rajamine nagu näiteks parklate, ligipääsuteede ja haljasalade loomine, piirdeaia ehitamine ja väliinventar, mis moodustab kuni 3% abikõlblikest kuludest (nt aiamaäbeld, kiiged, kasvuhooned, pingid). Rajama peaks kõrghaljustusega alasid, mis pakuvad varju kuumal ajal. Lisaks on abikõlblik valgustuse ja elektriautode laadimispunktide rajamine. Parkla rajamine peab olema seotud ligipääsetavuse tagamisega ning ühtlasi peab olema parkla ehitamisel arvestatud looduspõhiste lahendustega sadevee kogumiseks ning vältima soojussaare efekti teket. Parkla rajamise täpsemad tehnilised tingimused peavad arvestama kliimamuutustega kohanemise tingimustega, mis selguvad iga projekti kontekstis tehtava kliimakindluse analüüsi käigus. Kogu ehitustegevus peab vastama ehitusseadustiku § 11 lõike 4 alusel kehtestatud ehitisele esitatavatele nõuetele.

Lammutusjätmed tuleb sortida võimalikult suures mahus ja suunata korduskasutusse, välja arvatud ohtlikud jätmed, mis tuleb kõrvaldada. Tekkivate jäätmete käitlemisel tuleb lähtuda kohaliku omavalitsuse jäätmehoolduseeskirjast ning vältida jäätmete ladestamist prügilasse, eelistades jäätmete taaskasutamist ja ringlussevõttu võimalikult suures ulatuses. Elluviijal on kohustus esitada lammutuskava ülevaade jäätmete liigiti kogumisest ja taaskasutuse või ohutustamise viisid. Jäätmete taaskasutus ja ohutu kõrvaldamine (nt ohtlike jäätmete käitlus) on abikõlblik kulu.

Abikõlblik on ehitisse püsivalt paigaldatavate seadmete, mis on ehituse osaks (nt lift, lambid, kraanikauss), ning sisustuse (diivan, voodi, aknakatted jne) ja suure kodutehnika (nt pliit, külmik, nõudepesumasin, pesumasin) soetamine ja paigaldamine. Abikõlbmatu on kohvimasinate, nõude, veekeetjate jm väikese kodutehnika soetamine.

Abikõlblikud on ka ligipääsetavuse tagamise, kaasa arvatud parkla rajamise kulud, et kogu ehitus ja ümbritsev taristu oleks nelja peamise puudeliigiga inimestele ligipääsetav, sealhulgas rekonstrueerimine, turundustegevused, analüüsid, auditid, ekspertiisid, ekspertide kaasamine jne. Kohustus tagada puudega inimestele ligipääsetavus kõikide taristuinvesteeringute puhul tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) 2021/1060 (ühissätete määrus), mille artikli 9 (horisontaalsed põhimõtted) kohaselt tuleb kogu programmide ettevalmistamise ja rakendamise ajal võtta arvesse ja tagada puuetega inimeste ligipääsetavus. Määruse preambuli punktis 6 on sätestatud, et liikmesriigid peavad järgima ÜRO lapse õiguste konventsioonis ja ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis sätestatud kohustusi ning tagama juurdepääsu kooskõlas selle artikliga 9. Eestis reguleerib puudega inimeste ligipääsetavust ehitusseadustiku § 11 lõike 4 alusel kehtestatavad ehitisele esitatavad nõuded.

Käibemaks on abikõlblik kulu, kui on võimalik näidata, et vastavalt käibemaksu reguleerivatele õigusaktidele ei ole TAT tegevuse elluviimise raames tasutud käibemaksu sisendkäibemaksuna õigust maha arvata või käibemaksu tagasi taotleda ning käibemaksu ei hüvitata ka muul moel. Erihoolekandetasutuste põhitegevus ei ole käibemaksuga maksustatav tegevus ja sisendkäibemaksu mahaarvamisel lähtutakse käibemaksuseaduses (KMS) sätestatud sisendkäibemaksu korrigeerimise põhimõtetest (KMS § 32).

KMS § 29 lõike 1 kohaselt saab maksukohustuslane maksustamisperioodil tema maksustatavalt käibelt arvestatavast käibemaksust maha arvata maksustatava käibe tarbeks kasutatava kauba või teenuse sama maksustamisperioodi sisendkäibemaksu. Seega ei saa sisendkäibemaksu arvestatud käibemaksust maha arvata ja see on abikõlblik ERFist finantseerimiseks, kui:

- 1) toetuse saaja ei ole käibemaksukohustuslane vastavalt KMS §-des 19 ja 20 sätestatule;
- 2) käibemaksukohustuslasest toetuse saaja soetab kaupu ja teenuseid vaid KMS §-s 16 sätestatud maksuvaba käibe tarbeks või ettevõtlusega mitteseotud eesmärkidel, mille sisendkäibemaks ei kuulu mahaarvamisele vastavalt KMS §-s 29 sätestatule.

Lisaks lubab KMS § 32 sisendkäibemaksu osalist mahaarvamist, kui maksukohustuslane kasutab kaupu ja teenuseid nii maksustatava kui maksuvaba käibe tarbeks.

KMS § 33 kohaselt võib sisendkäibemaksu osalisel mahaarvamisel kasutada kas proportsionaalse mahaarvamise meetodit või otsearvestuse ja proportsionaalse mahaarvamise segameetodit.

Proportsionaalse mahaarvamise korral lähtutakse sisendkäibemaksu mahaarvamisel maksukohustuslase maksustatava käibe ja kogu käibe suhtest ning sisendkäibemaks arvatakse maha proportsionaalselt kogu sisendkäibemaksult.

Sisendkäibemaksu proportsionaalse mahaarvamise meetodit kasutades mõjutavad maksustatava ja maksuvaba käibe proportsiooni ka projektivälised arved. Kuna sisendkäibemaks arvatakse maha proportsionaalselt kogu käibelt ning seda ei ole võimalik seostada konkreetse arvega, on võimalus, et käibemaksu hüvitamisel ERFist makstakse käibemaks tagasi ka arvetelt, mis ei ole projektiga seotud. Kuna Maksu- ja Tolliamet maksab käibemaksu tagasi ka muudelt arvetelt, on tehniliselt keerukas kindlaks määrata, milline osa maksti tagasi projektiga seotud arvetelt ja milline projektiga mitteseotud arvetelt.

Seega, kuigi proportsionaalse meetodi puhul saab toetuse saaja sisendkäibemaksu maha arvata ainult osaliselt, ei ole võimalik ülejäänud osa sisendkäibemaksust proportsionaalse meetodi korral abikõlblikuks lugeda.

Käibemaks on ERFist finantseerimiseks abikõlblik üksnes juhul, kui käibemaksukohustuslasest toetuse saaja kasutab oma raamatupidamises käibemaksu otsearvestuse meetodit.

Käibemaksu otsearvestuse korral on käibemaksu kulu raamatupidamises seotud konkreetse arvega ning seega on võimalik tõendada, et see on seotud ERFist rahastatava projektiga, ning juhul, kui kaup või teenus soetatakse maksuvaba käibe tarbeks, on see toetuse saaja jaoks lõplik kulu.

Punkt 6 „Toetuse maksmise tingimused ja kord“

Taristuinvesteeringute puhul, mille kestus on vähemalt viis aastat, kohustub elluviija esitama kliimakindluse tagamise hinnangu, mis sisaldab kliimamuutustega kohanemise hinnangut ehk kliimamuutustele vastupanuvõime hindamist. Kliimakindluse tagamise hindamine esitatakse ühendmääruse lisa 3 B-osas sätestatud andmekoosseisus. B osas on ainult kliimariskide hinnang ja kirjeldus selle kohta, mis suurusjärgus konkreetse projekti CO₂ jalajälg on. Põhjalikku CO₂ jalajälje arvutust, nagu on ette nähtud A osa andmekoosseisus, tegema ei pea. Kliimakindluse tagamine on protsess, mille eesmärk on vältida taristu vastuvõtlikkust võimalikele pikaajalistele kliimamõjudele, tagades samas, et järgitakse energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet ja et projektist tulenevate kasvuhoonegaaside heitkoguste tase on kooskõlas 2050. aastaks saavutatava kliimaneutraalsuse eesmärgiga. Energiatõhususe esikohale seadmise põhimõttega arvestamine tähendab, et taristuprojektidel on oluline suurendada energiatõhusust, et seeläbi kokku hoida energiakulult ning toetada kliima- ja keskkonnanäesmärkide saavutamist. Taristu kliimakindluse tagamise hindamisel tuleb lähtuda Riigi Tugiteenuste Keskuse veebilehel avaldatavast juhendist,

mis sisaldab ja selgitab Eesti kontekstis vajalikku teavet ning on otseses puutumuses Euroopa Komisjoni teatisega nr 2021/C 373/01 „Taristu kliimakindluse tagamise tehnilised suunised aastateks 2021–2027“⁵ (ELT C 373, 16.09.2021, lk 1–92).

Taristuprojektid, mille puhul on vajalik kliimakindluse tagamine, hõlmavad uue taristu rajamist või olemasoleva taristu uuendamist või laiendamist.

Elluviija peab hiljemalt koos esimese maksetaotlusega esitama RÜ-le kliimakindluse hinnangu. RÜ teavitab RA-d, kui vastav dokumentatsioon on e-toetuse keskkonda lisatud. RÜ kontrollib esitatava dokumentatsiooni vastavust määruse nõuetele ning kliimakindluse tagamise hindamise puhul vastavust meetodikale.

Toetuse väljamaksmine toimub ühendmääruse § 27 lõike 1 punkti 1 alusel. Makseid tuleb esitada vähemalt üks kord kvartalis, kuid kõige sagedamini üks kord kuus. Viimase väljamakse teeb RÜ pärast lõpparuande kinnitamist. Projekti saab pidada lõpetatuks ja lõpparuande kinnitada, kui täidetud on järgmised kolm tingimust: 1) hoonele on antud kasutusluba; 2) teenuseosutajale on antud tegevusluba; 3) nõuetekohane lõpparuanne on esitatud.

Punkt 7 „Elluviija kohustused“

Lisaks TAT-s sätestatule kohalduvad elluviijale kõik ühendmääruse §-des 10–11 toetuse saajale sätestatud kohustused. Muu hulgas tuleb erilist tähelepanu pöörata riigihangete seaduse järgimisele.

Rakendusasutuse (edaspidi RA) nõudmisel on elluviija kohustatud esitama projekti eelarve jagunemise aastate ja eelarveartiklite kaupa. Vastav nõue on vajalik sisendina riigieelarve ja tööplani planeerimise protsessis. RA on aruandekohustuslik tema vastutusalas olevate meetmete elluviimises ja selleks eraldatud toetuse kasutamises, mistõttu võib olla vajalik tihedamini kui kaks korda aastas (aruannete esitamise tähtajad) seirata vahendite kasutamist ning vajaduse korral sekkuda (ala- või ülekasutamine) TAT elluviimisse.

Peale TAT kinnitamist tuleb elluviijatel rakendusüksusele (edaspidi RÜ) esitada viimase nõudmisel väljamaksete prognoos.

Elluviija on kohustatud täitma teavitamisnõudeid vastavalt Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruses nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ sätestatule.

Enne TAT-st rahastatavate riigihangete korraldamist tuleb elluviijal RÜ-le edastada info riigihanke alusdokumentide kohta. Riigihanke piirmäärad on sätestatud riigihangete seaduse⁶ §-s 14. RÜ pakub eelnõustamist seoses riigihanke alusdokumentide ja hankepingute muudatustega. Elluviija peab võimaldama RÜ-le vaatlejana juurdepääsuõigused riigihangete registris ning teavitama RÜ-d kümme tööpäeva enne riigihanke alustamist riigihanke alusdokumentide koostamisest ja nende muudatuste esitamisest riigihangete registrile. Lisaks peab elluviija edastama RÜ-le hankepingute muudatused viis tööpäeva enne muudatuskokkuleppe sõlmist. RÜ ei kooskõlasta edastatud riigihanke alusdokumente ega -lepinguid, vaid juhhib vajaduse korral elluviija tähelepanu sellele, kas riigihanke korraldamisel on järgitud riigihangete seaduses sätestatut.

Kuigi alates 01.01.2022 muutus riigihangetes kohustuslikuks keskkonnahoidlike kriteeriumite kasutamine neljas tooterühmas: mööbel, puhastustooted ja -teenused, kontori IT-seadmed ning koopia- ja joonestuspaber, on elluviija kohustatud kõigi toodete ja teenuste hankimisel lähtuma

⁵ EUR-Lex - 52021XC0916(03) - EN - EUR-Lex (europa.eu).

⁶ Riigihangete seadus–Riigi Teataja.

keskkonnahoidlike riigihangete kriteeriumitest (vt „Riigihangete läbiviimise strateegilised põhimõtted“, <https://kliimaministeerium.ee/keskkonnahoidlikud-riigihanked>).

Keskkonnahoidlik riigihange tähendab minimaalse negatiivse keskkonnamõjuga toodete või teenuste hankimist. Keskkonnahoidlik riigihange on defineeritud menetlusena, mille abil riigiasutused hangivad kaupu, teenuseid ja ehitustöid, millel on nende olulusringi jooksul ehk nii tootmisel, kasutamisel kui ka kasutusest kõrvaldamisel väiksem negatiivne keskkonnamõju, võrreldes muul juhul hangitavate, sama esmaülesandega kaupade, teenuste ja ehitustöödega.

Tegemist ei ole riigihanke eritüübiga, vaid see on tavapärane hange, mille puhul võetakse arvesse lisaks muudele nõuetele ka keskkonnanõudeid. Ei ole vahet, kas tegu on avatud, piiratud, lihtsustatud vms hankemenetlusega – keskkonnanõudeid saab kõigi puhul kasutada.⁷

Elluviija on kohustatud tagama taristu kliimakindluse ja kliimakindluse analüüsis välja toodud tegevuste elluviimise ning järgima tegevuste elluviimisel „ei kahjusta oluliselt“ põhimõtet. Lisaks on elluviija kohustatud tagama taristu ja kõikide projektiga seonduvate tegevuste ligipääsetavuse, sealhulgas puuduste avastamise korral need likvideerima, sealhulgas peab ligipääsetav olema kogu projektiga seotud info ja kommunikatsioon ehk tagatud peab olema digiligipääsetavus, kui tegemist on digitaalse infoga. Oluline on, et elluviija arvestaks ligipääsetavuse juures nelja peamise puudeliigiga (nägemis-, kuulmis-, liikumis- ja intellektipuu) inimeste vajadusi, võttes arvesse ehitusseadustiku § 11 lõike 4 alusel kehtestatud puudega inimeste erivajadustest tulenevaid nõudeid ehitisele.

Elluviija on kohustatud tagama vähemalt viie aasta jooksul projekti lõppmakse tegemisest teenuseüksuse eesmärgipärase kasutamise käesolevas TAT-s sätestatud tingimustel, välja arvatud juhul, kui tegevuste muudatused on RA-ga kooskõlastatud.

Punkt 8 „Aruandlus“

Punktis 8 sätestatakse vahearuannete, lõpparuande ja järelaruande esitamise kohustus ja tähtsajad ning aruannetes puuduste esinemise korral nende menetlemise kord. Korrapäraselt esitatud aruanded aitavad jälgida projekti tegevuste edenemist ja tulemuste täitmist ning võimaldavad vajaduse korral juhtida tähelepanu vajakajäämistele ja teha projektide elluviimises õigeaegseid muudatusi.

Elluviijal on kohustus raporteerida kõiki valminud teenusekohti kas vahe- või lõpparuandes. Tulemusnäitaja raporteeritakse aasta pärast teenusekoha valmimist (kasutusloa saamist). Järelaruanne tuleb esitada aasta pärast projekti abikõlblikkuse lõppu. Järelaruandes tuleb välja tuua kõik täidetud teenusekohad, sealhulgas need, mis on vahearuannete raames raporteeritud, ja eristada teenusekohad, mis on valminud ja täidetud peale viimase vahearuande või lõpparuande esitamist ning mis raporteeritakse järelaruandes.

Lõpparuandes tuleb lisaks vahearuandes nõutavale infole esitada kasutusluba ja teave tegevuste panusest TAT punktis 1.1.1 välja toodud „Eesti 2035“ mõõdikutesse, millega hinnatakse horisontaalsete põhimõtete edenemist.

Lõpparuanne esitatakse 30 päeva jooksul alates projekti abikõlblikkuse lõppkuupäevast. Kasutusluba tuleb saada enne projekti abikõlblikkuse perioodi lõppu.

Punkt 9 „Projektide muutmine“

Punktis 9 sätestatakse projektide muutmise kord. Muudatusvajadused peavad olema motiveeritud ja aitama kaasa projekti edukale elluviimisele. Projektid peavad põhinema põhjalikel analüüsidel ja

⁷ [Keskkonnahoidlikud riigihanked](https://kliimaministeerium.ee/keskkonnahoidlikud-riigihanked) | Kliimaministeerium.

planeerimisel, välistades sagedaste paranduste vajaduse. Samuti peavad olema vajalikud muudatused põhjendatud ja läbi kaalutud.

RA-l on õigus projekte muuta, kui selgub, et see on vajalik TAT edukaks elluviimiseks või projekti elluviijal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata. RA võib muuta TAT ja projektide finantsplaani, eelarvet või abikõlblikkuse perioodi.

Kuna kõikide rajatavate teenuseüksuste asukohad ei ole selgunud ning lisaks võib ette tulla olukordi, kus erinevatest asjaoludest tingituna ei ole võimalik teenuseüksust siiski rajada asukohta, kuhu algselt planeeritud, ei loeta TAT muutmiseks olukorda, kus teenuseüksuse asukoht on muutunud sama KOV-i piirkonna piires või projektide puhul, mille täpne teenuseüksuse loomise asukoht ei ole TAT kinnitamise ajaks selgunud, eeldusel et nii RÜ-d kui ka RA-d on eespool nimetatud asjaoludest, sealhulgas muutunud või selgunud asukohtadest kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teavitatud.

Punkt 10 „Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord”

Viidatakse finantskorrektsiooni otsuste ja tagasimaksete tegemise reeglistikule.

Punkt 11 „Vaiete lahendamine”

Nimetatakse RA ja RÜ otsuse või toiminguga vaide menetleja.

III Vastavus Euroopa Liidu õigusaktidele

TAT on vastavuses Euroopa Liidu õigusega.

TAT koostamisel on arvestatud järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid;

2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi.

IV TAT mõjud

Elluviidavate tegevustega panustatakse hea õigusloome ja normitehnika eeskirjas nimetatud järgmistesse mõjuvaldkondadesse:

Sotsiaalne mõju

Erihoolekandetasutuste reorganiseerimisega alustati Eestis juba 2006. aastal. Eesmärk on olnud tagada psüühilise erivajadusega täisealistele inimestele võrdsed võimalused eneseteostuseks ning kvaliteetsed ja deinstitutionaliseerimise põhimõtteid järgivad erihoolekandeteenused. TAT raames jätkatakse selle protsessiga ja reorganiseeritakse praegusest ligikaudu 600 institutsionaalsest teenusekohast rohkem kui pooled. Uued reorganiseeritud teenuseüksused luuakse linnalisse keskkonda, kus on kättesaadavad nii avalikud teenused kui tagatud ligipääs õppimis- või töötamisvõimalustele. Rahastatavad projektid on kooskõlas ELi põhiõiguste hartas nimetatud põhiõigustega ja puuetega inimeste konventsiooni väärtustega.

Eesmärk on pakkuda ööpäevaringset erihooldusteenust saavatele inimestele peresarnast elukeskkonda päritolukoha piirkonnas ja võimalust integreeruda ümbritsevasse kogukonda. Praegu saab hinnanguliselt üle poole ööpäevaringse erihooldusteenuse vajajatest teenust elukohast ja

perekonnast kaugel. Selle üheks põhjuseks on teenusekohtade nappus elukoha piirkonnas, samas kui psüühilise erivajaduse ja toetuse vajaduse tõttu on teenuse saamine vajalik. Reorganiseerimise käigus luuakse teenuseüksused piirkondadesse, kust on pärit praegu ööpäevaringset erihooldusteenust saavad inimesed, kes on seni olnud sunnitud teenust saama kodukohast kaugetes piirkondades. Näiteks luuakse reorganiseerimise käigus teenuseüksused Tallinna. 2023. aastal sai erihooldekandeteenust 434 inimest, kelle rahvastikujärgne elukoht oli Tallinn, kuid näiteks 40 neist said teenust Valgamaal, 40 Ida-Virumaal, 37 Pärnumaal ja 32 Viljandimaal ja veel lisaks teistes maakondades.⁸

Reorganiseerimise tulemusel paranevad erihooldekandeteenuse saajate heaolu ja võrdsed võimalused ühiskonnaelus osalemiseks. Inimestel on suurem võimalus tunda end kogukonna liikmena, ennast teostada, ühiskonna- ja kultuurielus osa võtta, mis on oluline nii heaolu ja tervise kui ka inimeste suurema iseseisvuse ja arenguvõimaluste aspektist. Reorganiseeritavad teenusekohad luuakse linnalisse piirkonda, kus teenusesaajatel on paremad võimalused olla ühiskondlikult aktiivne, osaleda vastavalt võimalusele tööturul või õppes ning tarbida avalikke teenuseid.

Kokkuvõttes on tegevustel erihooldekandeteenuse saajatele oluline positiivne sotsiaalne mõju.

Mõju majandusele

Vanade hoonete rekonstrueerimisega ja uute hoonete ehitamisega tagatakse jätkusuutlikud ning madalamate püsikuludega ja ökonoomsemad teenuseüksused. See loob eelduse, et teenuseosutajad saavad teenuseosutamisega jätkata ning on oma piirkonnas ka tulevikus olulised tööandjad, omades mõju nii tööturule, -keskkonnale kui ka erihooldekandetasutustes töötavate inimeste ja/või nende leibkondade kuludele ja tuludele.

Tegevused mõjutavad ka psüühilise erivajadusega inimeste õppimise ja tööturul osalemise võimalusi ning seeläbi on suurem tõenäosus, et erihooldekandeteenuse saajad saavad panustada ühiskonda ka töötamise tõttu laekuva maksutulu kaudu.

Kokkuvõttes on tegevustel erihooldekande tööjõule ja erihooldekandeteenuse saajatele oluline positiivne majanduslik mõju.

Mõju riigivalitsemisele, eeldatavad tulud ja kulud

TAT toetab riigivalitsemise edendamise eesmärki. Riigil on eesmärk tagada psüühilise erivajadusega täisealistele inimestele võrdsed võimalused eneseteostuseks ning kvaliteetsed ja deinstitutionaliseerimise põhimõtteid järgivad erihooldekandeteenused, mida osutatakse peresarnastes, kaasaegsetes, kliimakindlates ja ökonoomsetes teenuseüksustes.

Kaasaegsete ja peresarnaste elamistingimuste loomisel on oluline sotsiaalne mõju inimeste heaolule ja seeläbi ka tervisele, selle säilitamisele ja hoidmisele, mis omakorda võib tulevikuvaates hoida kokku tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandekulusid.

Programmiperioodi lõppemisel välisvahenditest rahastamise lõppemisega seotud kulud riigieelarvesse ei planeerita, sest TAT projektide tulemusena on projektide kokkulepitud eesmärk täidetud. Projektide elluvijate esitatavad lisataotlused edasisteks tegevusteks ei ole TAT-s sätestatud tegevuse osa. Vabariigi Valitsus võib, kuid ei pruugi esitada ja tulevikus esitatavaid taotlusi kinnitada. Ehitatava ja rekonstrueeritava taristu ülalpidamise kulud kaetakse elluvijate omavahenditest.

Kokkuvõttes on mõju riigivalitsemisele väheoluline, kuid positiivne.

⁸ Sotsiaalkindlustusameti registriandmed, Sotsiaalministeeriumi arvutused.

Regionaalareng

Reorganiseerimise eesmärk on luua inimestele teenusekohad võimaluse korral nende elukoha lähedale ja linnalisse keskkonda, kus on kättesaadavad avalikud teenused ja tagatud ligipääs õppimis- või töötamisvõimalustele. Regionaalpoliitika eesmärk on tugevdada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset sidusust ning vähendada piirkondlikke erinevusi. Luues teenuseüksused piirkondadesse, kus teenusevajadus on suur ja arvestades sealjuures ka inimeste elukoha lähedusega, vähendatakse piirkondlikke erinevusi selles, et teenusekohad on inimestele üle Eesti kättesaadavad elukohale lähemal. Väiksemate peresarnaste üksuste loomine võimaldab vähendada piirkondlikke eripärasid teenuse osutamise keskkonna mõttes. Praegu osutatakse endiselt teenust ka suurtes institutsionaalsetes üksustes, pärast reorganiseerimistegevusi on teenuse osutamine Eesti eri maakondades ühetaolisem.

Kokkuvõttes on tegevustel regionaalarengule oluline positiivne mõju.

Võrdne kohtlemine, sealhulgas ligipääsetavus

Projektide elluviimisel on tagatud võrdõiguslikkus, sealhulgas ligipääsetavus. Tegevuste ettevalmistamisel ja rakendamisel arvestatakse, et sihtrühma kuuluvad inimesed võivad olla erivajadusega, ja tagatakse, et ühtegi sihtrühma liiget ei diskrimineerita tema erivajaduse tõttu. Tegevuste kavandamisel ja elluviimisel võetakse arvesse meeste ja naiste erinevat olukorda, vajadusi ja huve. Loodavad teenuseüksused on vähemalt nelja peamise puudeliigiga inimestele ligipääsetavad. Teenuse saamise aluseks ei ole inimese sugu, vanus, rahvus, usk ega seksuaalne sättumus, vaid teenuse sobivus tulenevalt tema erivajadusest. Kõik inimesed, kes erihooletandeteenust juba saavad, saavad seda jätkuvalt edasi ning vajaduse ja soovi korral, kui selleks on olemas vastav võimalus, viiakse nad üle teise teenuseüksusesse, mis on kodule lähemal või muul moel sobivam.

Kokkuvõttes on tegevustel erihooletandeteenuse saajate võrdsele kohtlemisele ja ligipääsetavusele oluline positiivne mõju.

Elu- ja looduskeskkond

Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava DNSH (ingl *do no significant harm* ehk ei kahjusta oluliselt) analüüs leidis, et rakenduskavaga ette nähtud sekkumistel ei ole hinnanguliselt olulist kahjulikku mõju DNSH printsiibi alusel.

TAT projektide elluviimisel peavad elluviijad jälgima ja tagama, et tegevused ei suurendaks negatiivseid keskkonnamõjusid, sealhulgas viiakse läbi kliimakindluse hinnang. Projektide elluviimisel ja uuringute tegemisel pööratakse keskkonnamõjude minimeerimisel tähelepanu materjalide säästlikule kasutamisele ja taaskasutamisele ning ökoloogilisele jalajäljele. Projektide elluviimiseks vajalike teenuste ja toodete hankimisel järgitakse keskkonnahoidlike riigihangete põhimõtteid.

Ehitustegevuses kasutatakse tänapäevaseid ehitusmaterjale ning valitakse ökonoomsed, ligipääsetavad ja keskkonnasäästlikud lahendused. Kõik vajalikud sündmused korraldatakse läbimõeldult tagamaks, et nendel osalemine oleks minimaalse ökoloogilise jalajäljega ehk järgides Keskkonnaministeeriumi koostatud keskkonnahoidlike sündmuste juhendis esitatud minimaalseid nõudeid ja soovitusi.

Kokkuvõttes on tegevuste mõju elu- ja looduskeskkonnale väheoluline.

Andmekaitsealane mõjuhinnang

Projektid ei ole seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses. Reorganiseerimise järgne teenusesaajate ümberpaigutamine toimub teenuseosutaja, teenust saava isiku või tema eestkostja ja Sotsiaalkindlustusameti koostöös vastavalt kehtivatele õigusaktidele.

V Projektide kooskõla valikukriteeriumitega

Projektid vastavad rakenduskava seirekomisjonis kinnitatud üldistele valikukriteeriumitele kooskõlas ühendmääruse §-ga 7.

1. Projektide kooskõla valdkondlike arengukavadega, mõju rakenduskava erieesmärgi ja meetme eesmärkide saavutamisele

Projektide kooskõla valdkondlike arengukavadega ning panust rakenduskava erieesmärgi ja meetme eesmärkidesse, sealhulgas projektide tulemuste ja mõju eeldatavat ulatust ning vajaduse korral väljundite ja tulemuste kestlikkust pärast projekti lõppu, on kirjeldatud TAT punktis 1 ja seletuskirja IV osas.

Kõik projektid panustavad meetme 21.4.1.1 „Iseseisvat toimetulekut toetavate ja kvaliteetsete sotsiaalteenuste ning hooldusvõimaluste tagamine“ eesmärkidesse, projektide edukas elluviimine panustab meetmete nimekirja väljundnäitajasse „Loodud või kohandatud elu- ja teenusekohtade arv“ ja tulemusnäitajasse „Uue või ajakohastatud elu- ja teenusekohtade kasutajate arv“.

Projektid järgivad soovituslikult algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kriteeriumeid, luues sotsiaalselt sidusamad teenuseüksused ja elukeskkonnad. Loodavad elukeskkonnad toimivad hästi funktsionaalses, ökoloogilises ja majanduslikus plaanis ning vastavad inimeste sotsiaalsetele, kultuurilistele ja psühholoogilistele vajadustele. Ruumilahendused võiksid olla ühtaegu nii kaunid (esteetilised), kaasavad (ligipääsetavad, taskukohased) kui ka kestlikud (kliimaeesmärkidega kooskõlas). Ruumilahendused arvestavad erivajadusega inimestega ning on ehitatud mõistliku eelarvega, minimeerides ehitise elukaare kulusid, andmata järele ruumikvaliteedis, ja on nii keskkonnasõbralikud kui ka arvestavad kliimamuutustega.

2. Projektide põhjendatus

Projektide valiku kriteeriumiks oli suurte institutsionaalsete, üle 30 teenusekohaga teenuseüksuste olemasolu ning teenuseosutajate huvi ja valmidus (sh finantsiline suutlikkus) teenusekohti reorganiseerida. See tähendab, et teenuseosutajatel on valmisolek sulgeda suured institutsionaalsed teenuseüksused ja elluviijatel reorganiseerida need väiksematesse kuni 30 kohalisesse teenuseüksustesse, kus omakorda on kuni kuuekohalised peresarnased rühmad, sest uute teenusekohtade rajamine ei ole käesoleva TAT raames abikõlblik.

Valiku tegemisel arvestati piirkondlikku teenusekohtade vajadust TAT väljatöötamisel, samuti vajaduse kadumist tulevikuperspektiivist (elanikkonna kasv/vähenemine). Valitud projektide puhul võib kindel olla, et enne kohtade sulgemist ja kolimist on teenuseosutajad valmis tegema tööd nii teenusesaajatega kui ka uues asukohas teenust pakkuma asuva personaliga, et muudatustega sujuvalt kohaneda. Kolimine ja kohanemine on psüühikahäirega inimestele raske ja võib kaasa tuua tervise olulise halvenemise, mistõttu on väga oluline aegsasti alustada inimese oskusliku ettevalmistamisega.

Valitud elluviijate valikul sai määravaks ka väljaõppe saanud töötajate valmisolek asuda tööle uues teenuseüksuse asukohas.

Projekt nr 1: AS-i Hoolekandeteenused Vääna-Viti Kodu ja Sillamäe Kodu reorganiseerimine

AS Hoolekandeteenused on varasematel struktuurifondide perioodidel reorganiseerinud enamiku erihoolekande teenusekohtadest ja käesolev projekt võimaldab selle protsessiga lõpule jõuda. Selle tulemusena jätkub Vääna-Jõesuus teenuse osutamine vaid peremajades ning mõisahoones olevad teenusesaajad, suures osas Tallinnast pärinevad inimesed saavad hakata teenust saama kodule lähemal. Lõpetatakse institutsionaalse teenuse osutamine.

Sillamäel suletakse projekti elluviimise järel viimased vanades KOV-ile kuuluvates hoonetes asuvad teenusekohad ja edaspidi osutatakse teenust vaid hiljuti rajatud tänapäevases hoones.

Projektis ette nähtud tegevuste elluviimine aitab kaasa riigi eesmärkide saavutamisele, milleks on hoolekandesüsteemi deinstitutionaliseerimine ehk suurte, üle 30 teenusekohaga teenuseüksuste reorganiseerimine väiksemateks teenuseüksusteks.

Projektide ajakava on realistlik, projektis ette nähtud tegevused võimaldavad saavutada projekti eesmärgid ning planeeritud väljundid ja tulemused. Planeeritud on, et kaks teenuseüksust valmivad 2026. aastal, millest üks rajatakse Tallinna ja teine Kohtla-Järvele ning kolmas teenuseüksus rajatakse 2027. aastal Narva.

Projekt nr 2: SA Narva-Jõesuu Hooldekodu erihoolekande teenusekohtade reorganiseerimine

SA Narva-Jõesuu Hooldekodu reorganiseerimisega täidetakse eesmärk hakata osutama ööpäevaringset erihoolekandeteenust ja üldhooldusteenust teineteisest eraldi. Arvestades üldhooldusteenuse teenusekohtade arvu, on see olemasolevas suures hoones olnud teenusena domineeriv, mistõttu võimaldab erihoolekandeteenuse teenusekohtade eraldamine pöörata suuremat tähelepanu teenust saavatele klientidele. Peremajade rajamine linnalisse keskkonda suurendab oluliselt teenusesaajate heaolu ja aitab kaasa integreerumisele kogukonda.

Projektis ette nähtud tegevuste elluviimine aitab kaasa riigi eesmärkide saavutamisele, milleks on hoolekandesüsteemi deinstitutionaliseerimine ehk suurte, üle 30 teenusekohaga teenuseüksuste reorganiseerimine väiksemateks teenuseüksusteks.

Tegevuste ajakava on realistlik, projektis ette nähtud tegevused võimaldavad saavutada projekti eesmärgid ning planeeritud väljundid ja tulemused. Planeeritud on, et teenuseüksus valmib 2028. aastal.

Projekt nr 3: AS-i Koeru Hooldekeskus reorganiseerimine

AS-i Koeru Hooldekeskus teenusekohtade reorganiseerimisel on kaks olulist tulemit. Esiteks võimaldab see teenuseosutajal asuda vabanevas hoones osutama teenust dementsetele, mis on olnud teenusepakkuja huvi, luues täiendava erihoolekande teenuseüksuse Paide linna, mis on mõeldud eelkõige sealt piirkonnast pärit elanikele. Teiseks reorganiseeritakse projekti nr 6 tulemusena AS-i Koeru Hooldekeskus teenusekohad Tallinna, kus teenusekohtade arv on ligikaudu viis korda väiksem Eesti keskmisest.

Projektis ette nähtud tegevuste elluviimine aitab kaasa riigi eesmärkide saavutamisele, milleks on hoolekandesüsteemi deinstitutionaliseerimine ehk suurte, üle 30 teenusekohaga teenuseüksuste reorganiseerimine väiksemateks teenuseüksusteks.

Tegevuste ajakava on realistlik, projektis ette nähtud tegevused võimaldavad saavutada projekti eesmärgid ning planeeritud väljundid ja tulemused. Planeeritud on, et teenuseüksus Paide linnas valmib 2028. aastal.

Projekt nr 4: MTÜ Valgamaa Tugikeskus reorganiseerimine

MTÜ Valgamaa Tugikeskus olemasoleva hoone rekonstrueerimine ja uue teenuseüksuse rajamine Valga linna täidab mitut eesmärki. Esiteks saab selle abil korrastada olemasoleva hoone ja rajada sellesse tänapäevased peresarnased teenusekohad. Samas aitab olemasoleva hoone rekonstrueerimine kaasa ka kliimaeesmärkide saavutamisele, sest võrrelduna uusehitisega on kasvuhoonegaaside jalajälg seeläbi väiksem. Teiseks saab uusehitisel pakkuda ülejäänud teenusesaajatele tänapäevaseid tingimusi, rajades optimaalse ruumijaotusega hoone. Teenusekohtade säilimine samal tasemel aitab kaasa teenuseosutaja jätkusuutlikkuse tagamisele.

Projektis ette nähtud tegevuste elluviimine aitab kaasa riigi eesmärkide saavutamisele, milleks on hoolekandesüsteemi deinstitutionaliseerimine ehk suurte, üle 30 teenusekohaga teenuseüksuste reorganiseerimine väiksemateks teenuseüksusteks.

Tegevuste ajakava on realistlik, projektis ette nähtud tegevused võimaldavad saavutada projekti eesmärgid ning planeeritud väljundid ja tulemused. Planeeritud on, et teenuseüksus Valga linnas valmib 2026. aastal ja olemasoleva hoone rekonstrueerimine aadressil Pargi 12 valmib 2027. aastal.

Projekt nr 5: MTÜ Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus reorganiseerimine

MTÜ Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus peamine osutatav teenus on ööpäevaringne erihoolekandeteenus ebastabiilse remissiooniga inimesele, kuid osutatakse ka ööpäevaringset erihooldusteenust ja kogukonnas elamise teenust. Teenusekohtade reorganiseerimine võimaldab lisaks tänapäevaste ja peresarnaste kohtade loomisele täpsustada ka teenusekohtade omavahelist jaotust teenuseliigi alusel, et tagada nende optimaalne osakaal ja seeläbi jätkusuutlikkus. Ühtlasi jäävad ebastabiilse remissiooniga inimesele osutatava ööpäevaringse erihoolekandeteenuse kohad teenuse osutamiseks vajalikul viisil haiglale piisavalt lähedale.

Projektis ette nähtud tegevuste elluviimine aitab kaasa riigi eesmärkide saavutamisele, milleks on hoolekandesüsteemi deinstitutionaliseerimine ehk suurte, üle 30 teenusekohaga teenuseüksuste reorganiseerimine väiksemateks teenuseüksusteks.

Tegevuste ajakava on realistlik, projektis ette nähtud tegevused võimaldavad saavutada projekti eesmärgid ning planeeritud väljundid ja tulemused. Planeeritud on, et teenuseüksus Võru linnas valmib 2027. aastal ja olemasolev hoone Meegomäel rekonstrueeritakse 2028. aastal.

Projekt nr 6: Teenusekohtade reorganiseerimine Tallinna Linnavalitsuse poolt

Selle projekti kaudu rajab Tallinna Linnavalitsus Tallinna teenusekohad, millel on mitu olulist positiivset tulemit:

- vähendatakse oluliselt teenusekohtade puudust Tallinnas;
- võimaldatakse minna Tallinna teenust saama inimestel, kes on Tallinnast pärit ja seda soovivad, kuid on seni olnud sunnitud saama teenust kodust ja lähedastest (või eestkostjast) kaugel;
- tagatakse ka edaspidi paljudele tallinlastele võimalus saada teenust kodu ja lähedaste lähedal;
- luuakse juurde ka teenusekohti äärmusliku abi- ja toetusvajadusega psüühikahäirega inimestele, millest Tallinnas on puudus olnud;
- antakse Tallinna linnale võimalus korraldada ise teenuse saamist oma elanikele.

Projektis ette nähtud tegevuste elluviimine aitab kaasa riigi eesmärkide saavutamisele, milleks on hoolekandesüsteemi deinstitutionaliseerimine ehk suurte, üle 30 teenusekohaga teenuseüksuste reorganiseerimine väiksemateks teenuseüksusteks.

Hoolimata sellest, et käesoleva projekti puhul on täpsem ajakava ja teenuseüksuste asukohad selgumisel, on tegevuste ajakava realistlik ja projektis ette nähtud tegevused võimaldavad saavutada projekti eesmärgid ning planeeritud väljundid ja tulemused. Hiljemalt 2024. aasta lõpuks kaardistatakse teenuseüksuste asukohad ja tehakse kokkulepped, sealhulgas sõlmivad

Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet ja Tallinna linn hea tahte kokkuleppe, mis määrab elluviija edasised tegevused ja ülesanded, mis projekti realiseerumiseks tuleb ellu viia.

Kui reorganiseerimise käigus on võimalik reorganiseerimiseks ette nähtud rahaliste vahendite ökonoomse kasutamisega reorganiseerida täiendavalt ööpäevaringse erihooldusteenuse kohti, sõlmivad osapooled suletavate kohtade suhtes eraldiseisva kokkuleppe, mis on aluseks käesolevate tegevuste täiendamiseks.

3. Projektide kuluefektiivsus

Planeeritud eelarve kujunemist on kirjeldatud TAT lisas 2 ja seletuskirja punktis 4. Eelarve planeerimisel lähtutakse varasematest kogemustest sama tüüpi kulude tegemisel ning vajaduse korral korrigeeritakse eelarvet. Projektide kallinemist finantseerivad elluviijad omavahenditest. Ehitatava ja rekonstrueeritava taristu ülalpidamise kulud kaetakse elluvijate omatuludest. Planeeritud eelarve on realistlik ja mõistlik ning elluvijatel on suutlikkus projektid ellu viia.

Projekt nr 1: AS-i Hoolekandeteenused Vääna-Viti Kodu ja Sillamäe Kodu reorganiseerimine

AS-i Hoolekandeteenused projekti eelarve on 6 840 000 eurot, millest ERFi toetus 4 788 000 eurot (70%), riiklik kaasfinantseering 1 094 400 eurot (16%) ja elluviija abikõlblik omafinantseering 957 600 eurot (14%).

Projekti eelarve on kujunenud vastavalt reorganiseeritavate teenusekohtade arvule. Teenusekoha piirmaksumuseks on arvestatud olemasoleva hoone rekonstrueerimise korral 75 000 eurot ja uue hoone ehitamise korral 95 000 eurot. Käesoleva projekti raames reorganiseeritakse 72 teenusekohta. Kõik teenusekohad luuakse uutesse hoonetesse, millest tulenevalt on projekti maksumus 6 840 000 eurot.

Projekt nr 2: SA Narva-Jõesuu Hooldekodu erihoolekande teenusekohtade reorganiseerimine

SA Narva-Jõesuu Hooldekodu projekti eelarve on 3 420 000 eurot, millest ERFi toetus 2 394 000 eurot (70%), riiklik kaasfinantseering 547 200 eurot (16%) ja elluviija abikõlblik omafinantseering 478 800 eurot (14%).

Projekti eelarve on kujunenud vastavalt reorganiseeritavate teenusekohtade arvule. Teenusekoha piirmaksumuseks on arvestatud olemasoleva hoone rekonstrueerimise korral 75 000 eurot ja uue hoone ehitamise korral 95 000 eurot. Käesoleva projekti raames reorganiseeritakse 36 teenusekohta. Kõik teenusekohad luuakse uutesse hoonetesse, millest tulenevalt on projekti maksumus 3 420 000 eurot.

Projekt nr 3: AS-i Koeru Hooldekeskus reorganiseerimine

AS-i Koeru Hooldekeskus projekti eelarve on 2 280 000 eurot, millest ERFi toetus 1 596 000 eurot (70%), riiklik kaasfinantseering 364 800 eurot (16%) ja elluviija abikõlblik omafinantseering 319 200 eurot (14%).

Projekti eelarve on kujunenud vastavalt reorganiseeritavate teenusekohtade arvule. Teenusekoha piirmaksumuseks on arvestatud olemasoleva hoone rekonstrueerimise korral 75 000 eurot ja uue hoone ehitamise korral 95 000 eurot. Käesoleva projekti raames reorganiseeritakse 24 teenusekohta. Kõik teenusekohad luuakse uude hoonetesse, millest tulenevalt on projekti maksumus 2 280 000 eurot.

Projekt nr 4: MTÜ Valgamaa Tugikeskus reorganiseerimine

MTÜ Valga Tugikeskus projekti eelarve on 4 080 000 eurot, millest ERFi toetus 2 856 000 eurot (70%), riiklik kaasfinantseering 652 800 eurot (16%) ja elluviija abikõlblik omafinantseering 571 200 eurot (14%).

Projekti eelarve on kujunenud vastavalt reorganiseeritavate teenusekohtade arvule. Teenusekoha piirmaksumuseks on arvestatud olemasoleva hoone rekonstrueerimise korral 75 000 eurot ja uue hoone ehitamise korral 95 000 eurot. Käesoleva projekti raames reorganiseeritakse 24 teenusekohta. 24 teenusekohta luuakse uude hoonetesse ja 24 teenusekohta rekonstrueeritavasse Pargi tn 12 asuvasse hoonesse, millest tulenevalt on projekti maksumus 4 080 000 eurot.

Projekt nr 5: MTÜ Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus reorganiseerimine

MTÜ Lõuna-eesti Erihooldusteenuse Keskus projekti eelarve on 5 100 000 eurot, millest ERFi toetus 3 570 000 eurot (70%), riiklik kaasfinantseering 816 000 eurot (16%) ja elluviija abikõlblik omafinantseering 714 000 eurot (14%).

Projekti eelarve on kujunenud vastavalt reorganiseeritavate teenusekohtade arvule. Teenusekoha piirmaksumuseks on arvestatud olemasoleva hoone rekonstrueerimise korral 75 000 eurot ja uue hoone ehitamise korral 95 000 eurot. Käesoleva projekti raames reorganiseeritakse 60 teenusekohta. 30 teenusekohta luuakse uude hoonetesse ja ülejäänud 30 teenusekoha loomiseks rekonstrueeritakse Võru maakonnas Meegomäel asuv hoone (või rajatakse uus hoone Võru linna), millest tulenevalt on projekti maksumus 5 100 000 eurot.

Projekt nr 6: Teenusekohtade reorganiseerimine Tallinna Linnavalitsuse poolt

Tallinna Linnavalitsuse projekti eelarve on 7 980 000 eurot, millest ERFi toetus 5 586 000 eurot (70%), riiklik kaasfinantseering 1 276 800 eurot (16%) ja elluviija abikõlblik omafinantseering 1 117 200 eurot (14%).

Projekti eelarve on kujunenud vastavalt reorganiseeritavate teenusekohtade arvule. Teenusekoha piirmaksumuseks on arvestatud olemasoleva hoone rekonstrueerimise korral 75 000 eurot ja uue hoone ehitamise korral 95 000 eurot. Käesoleva projekti raames reorganiseeritakse 84 teenusekohta. Kõik teenusekohad luuakse uude hoonetesse, millest tulenevalt on projekti maksumus 7 980 000 eurot.

4. Elluviijate suutlikkus projekti ellu viia

Elluviijatel on kvalifikatsioon, kogemus, õiguslikud, organisatsioonilised ja tehnilised eeldused projekt kavandatud viisil ellu viia, tagades projekti tulemuste kestlikkuse (sh taristuinvesteeringute puhul edasised tegevus- ja hoolduskulud).

Projektidele antav toetus ei ole riigiabi, sest ei vasta kõigile neljale riigiabi kriteeriumile (vt seletuskirja punkti 2.7).

Projekt nr 1: AS-i Hoolekandeteenused Vääna-Viti Kodu ja Sillamäe Kodu reorganiseerimine

AS Hoolekandeteenused on varasematel perioodidel reorganiseerinud edukalt suure hulga teenusekohti ja on suuteline nõuetekohaselt ellu viima ka käesoleva projekti.

Elluviijal on nii tehnilised oskused kui ka reaalsed kogemused suurte ELi projektide elluviimisel. Lisaks on tal suutlikkus tagada edasised hooldus- ja püsikulud. AS Hoolekandeteenused tegutseb Sotsiaalministeeriumi haldusalas ja põhineb 100% riigi kapitalil.

Elluviija omab kogemust riigihangete korraldamisel ning omab ka asutusesisest hankekorda. Elluviija tegevus on läbipaistev ja kontrollitav ning reguleeritud. Elluviijal on pikaajaline kogemus erihooldekandevaldkonnas tegutsemisel ja ta omab vastavaid tegevuslube ja personali.

Näiteks on AS Hooldekandeteenused saanud perioodil 2014–2020 Euroopa Sotsiaalfondi toetust järgmiste projektide elluviimiseks:

- meetme tegevusest 2.5.1 „Erihooldekandetasutuste reorganiseerimine“ projekti „Võisiku Kodu reorganiseerimine (AS Hooldekandeteenused)“ toetus summas 1 912 900,00 eurot, sealhulgas riiklik kaasfinantseering 286 935,00 eurot;
- meetme tegevusest 2.5.1 „Erihooldekandetasutuste reorganiseerimine“ projekti „Erastvere Kodu reorganiseerimine (AS Hooldekandeteenused)“ toetus summas 2 520 549,57 eurot, sealhulgas riiklik kaasfinantseering 378 082,57 eurot;
- meetme tegevusest 2.5.1 „Erihooldekandetasutuste reorganiseerimine“ projekti „Tori Kodu reorganiseerimine“ toetus summas 2 098 200,00 eurot, sealhulgas riiklik kaasfinantseering RKF 314 730,00 eurot;
- meetme tegevusest 2.5.1 „Erihooldekandetasutuste reorganiseerimine“ projekti „Koluvere Kodu reorganiseerimine“ toetus summas 3 747 058,34 eurot, sealhulgas riiklik kaasfinantseering 562 058,75 eurot;
- meetme tegevusest 2.5.1 „Erihooldekandetasutuste reorganiseerimine“ projekti „Imastu Koolkodu reorganiseerimine“ toetus summas 1 922 003,22 eurot, sealhulgas riiklik kaasfinantseering 288 300,48 eurot;
- meetme tegevusest 2.5.1 „Erihooldekandetasutuste reorganiseerimine“ projekti „Sõmera Kodu reorganiseerimine“ toetus summas 12 051 662,61 eurot, sealhulgas riiklik kaasfinantseering 1 807 749,40 eurot;
- meetme tegevusest 2.5.1 „Erihooldekandetasutuste reorganiseerimine“ projekti „Teenuseüksuse rajamine erivajadusega inimestele“ toetus summas 2 963 429,65 eurot, sealhulgas riiklik kaasfinantseering 444 514,46 eurot;
- meetme tegevusest 2.5.1 „Erihooldekandetasutuste reorganiseerimine“ projekti „Võisiku Kodu reorganiseerimine“ toetus summas 7 120 695,46 eurot, sealhulgas riiklik kaasfinantseering 1 068 104,33 eurot.

Projekt nr 2: SA Narva-Jõesuu Hooldekodu erihooldekande teenusekohtade reorganiseerimine

SA Narva-Jõesuu Hooldekodu asutajaks on Narva-Jõesuu linn. Kuna projekti elluviimine toimub SA ja linna ühistööna, on loodud kõik eeldused, et projekt sujuks. Projekti elluviijal on olemas oluline osa omafinantseeringust ja arvestades linna osalust, on suutlikkus projekt ellu viia olemas. Lisaks on elluviijal suutlikkus tagada edasised hooldus- ja püsikulud.

Elluviijal on kogemus ELi projektide elluviimisel ja riigihangete korraldamisel ning ta omab asutusesisest hankekorda. Elluviija tegevus on läbipaistev ja kontrollitav ning reguleeritud. Elluviijal on pikaajaline kogemus erihooldekandevaldkonnas tegutsemisel ja ta omab vastavaid tegevuslube ja personali.

Näiteks on SA Narva-Jõesuu Hooldekodu saanud perioodil 2014–2020 Euroopa Sotsiaalfondi toetust meetme tegevusest 15.1.4 „Üldhooldusteenuse kohandamine nakkushaiguste leviku tõkestamiseks“ projekti „Narva-Jõesuu Hooldekodu kohandamine nakkushaiguste leviku tõkestamiseks“ elluviimiseks summas 65 000 eurot.

Projekt nr 3: AS-i Koeru Hooldekeskus reorganiseerimine

AS-i Koeru Hooldekeskus aktsionärideks on KOV-id, kes on huvitatud nii teenusekohtadest, nendega kaasnevast tööhõivest kui ka projekti elluviimisest. Arvestades, et rajada on vaja vaid üks

24-kohaline teenuseüksus, on suutlikkus projekt ellu viia olemas. Lisaks on olemas suutlikkus tagada edasised hooldus- ja püsikulud.

Elluviijal on kogemus ELi projektide elluviimisel ja riigihangete korraldamisel ning ta omab asutusesisest hankekorda. Elluviija tegevus on läbipaistev ja kontrollitav ning reguleeritud. Elluviijal on pikaajaline kogemus erihoolekandevaldkonnas tegutsemisel ja ta omab vastavaid tegevuslube ja personali.

Näiteks on SA Koeru Hooldekeskus (AS Koeru Hooldekeskus on õigusjärglane) saanud perioodil 2014–2020 Euroopa Sotsiaalfondi toetust meetme tegevusest 15.1.4 „Üldhooldusteenuse kohandamine nakkushaiguste leviku tõkestamiseks“ projekti „SA Koeru Hooldekeskus üldhooldusteenuse kohandamine nakkushaiguste leviku tõkestamiseks“ elluviimiseks summas 65 000 eurot.

Projekt nr 4: MTÜ Valgamaa Tugikeskus reorganiseerimine

Elluviija on kinnitanud, et tal on suutlikkus omafinantseering tagada. Lisaks olemasolevatele vahenditele on elluviija konsulteerinud pankadega ning saanud positiivset tagasisidet täiendavate finantseerimisvõimaluste kohta tulevikus. Pargi 12 asuv hoone, kus praegu teenust osutatakse ja mida on projekti elluviimise raames kavas rekonstrueerima hakata, kuulub MTÜ-le Valgamaa Tugikeskus. MTÜ kasutab projekti kavandamisel konsultanti, kellel on kogemus suure hulga analoogsete projektide elluviimisel, vähendades sellega võimalikke riske. Lisaks on elluviijal suutlikkus tagada edasised hooldus- ja püsikulud.

Elluviija omab asutusesisest hankekorda. Elluviija tegevus on läbipaistev ja kontrollitav ning reguleeritud. Elluviijal on pikaajaline kogemus erihoolekandevaldkonnas tegutsemisel ja ta omab vastavaid tegevuslube ja personali.

Projekt nr 5: MTÜ Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus reorganiseerimine

Elluviija on kinnitanud, et tal on suutlikkus omafinantseering tagada. Lisaks olemasolevatele vahenditele on ta ka konsulteerinud pankadega ning saanud positiivset tagasisidet täiendavate finantseerimisvõimaluste kohta tulevikus. Meegomäel asuv hoone, kus praegu teenust osutatakse ja mida on projekti elluviimise raames kavas rekonstrueerima hakata, kuulub MTÜ-le Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus. MTÜ kasutab projekti kavandamisel konsultanti, kellel on kogemus suure hulga analoogsete projektide elluviimisel, vähendades sellega võimalikke riske.

Elluviijal on nii tehnilised oskused kui ka reaalsed kogemused ELi projekti elluviimisel. Lisaks on tal suutlikkus tagada edasised hooldus- ja püsikulud.

Elluviijal on kogemus riigihangete korraldamisel ja ta omab asutusesisest hankekorda. Elluviija tegevus on läbipaistev ja kontrollitav ning reguleeritud. Elluviijal on pikaajaline kogemus erihoolekandevaldkonnas tegutsemisel ja ta omab vastavaid tegevuslube ja personali.

Näiteks on MTÜ Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus saanud perioodil 2014–2020 Euroopa Sotsiaalfondi toetust meetme tegevusest 2.5.1 „Erihoolekandetasutuste reorganiseerimine“ projekti „Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskuse erihoolekandeteenuse reorganiseerimine“ elluviimiseks summas 943 789,00 eurot.

Projekt nr 6: Teenusekohtade reorganiseerimine Tallinna Linnavalitsuse poolt

Elluviija puhul on tegemist suure ja võimeka KOV-iga, kes on huvitatud sellest, et saaks oma elanikele pakkuda neile vajalikku erihoolekandeteenust kodu lähedal. Kuna elluviijaks on KOV, on eeldus, et planeeringute, lubade jm menetlustega seotud asjaajamine toimub sujuvalt ja parimate teadmiste juures ning projekt viiakse ellu tähtjaks.

Elluviijal on nii tehnilised oskused kui ka reaalsed kogemused suurte ELi projektide elluviimisel. Näiteks on Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet (Tallinna Linnavalitsuse allasutus) saanud toetust meetme tegevuses 2.5.2 aastatel 2018–2021 puudega inimeste eluaseme füüsiliseks kohandamiseks. Tallinna Linnavaaramet (Tallinna Linnavalitsuse allasutus) on saanud meetme tegevusest 2.5.1 „Erihoolekandetasutuste reorganiseerimine“ projekti „Toetatud elamise teenusekohtade loomine esmasesse psühhoosi haigestunutele“ elluviimiseks toetust summas 1 020 000,00 eurot. Lisaks on elluviijal suutlikkus tagada edasised hooldus- ja püsikulud.

Elluviijal on kogemus riigihangete korraldamisel ja ta omab asutusesisest hankekorda. Elluviija tegevus on läbipaistev ja kontrollitav ning reguleeritud. Elluviijal on pikaajaline kogemus erihoolekandevaldkonnas tegutsemisel ja ta omab vastavaid tegevuslube ja personali.

5. Kooskõla Eesti pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtidega

Kooskõla „Eesti 2035“ aluspõhimõtete ja sihtidega on hinnatud TAT punktis 1.1 ja seletuskirja IV osas.

VI TAT jõustumine

TAT jõustub üldises korras.

VII TAT kooskõlastamine

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Kliimaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ja Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, e-posti teel Riigi Tugiteenuste Keskusele ja Eesti Valdade ja Linnade Liidule ning arvamuse avaldamiseks Sotsiaalkindlustusametile, AS-ile Hoolekandeteenused, SA-le Narva-Jõesuu Hooldekodu, AS-ile Koeru Hooldekeskus, MTÜ-le Valgamaa Tugikeskus, MTÜ-le Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus ja Tallinna Linnavalitsusele. Samuti edastati eelnõu EISi kaudu arvamuse avaldamiseks ühtekuuluvuspoliitika 2021–2027 rakenduskava seirekomisjonile ja Euroopa Komisjonile.

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ja Kliimaministeerium kooskõlastasid eelnõu märkusteta. Rahandusministeerium, Riigi Tugiteenuste Keskus ja Eesti Valdade ja Linnade Liit kooskõlastasid eelnõu märkustega, millega on arvestatud. Lisaks esitasid tähelepanekud ja ettepanekud Sotsiaalkindlustusamet, Eesti Puuetega Inimeste Koda ja SA Narva-Jõesuu Hooldekodu. Märkustega arvestamine on kajastatud kooskõlastustabelis.

Lisad:

Lisa 1. Riskide hindamine

Lisa 2. Põhiõiguste hartaga ja puuetega inimeste õiguste konventsiooniga arvestamise kontroll-leht